

Statsrådets försvarsredogörelse

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Statsrådet

© 2021 författare och försvarsministeriet

ISBN pdf: 978-952-383-836-9

ISSN pdf: 2490-0966

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsinki 2021 Finland

Statsrådets försvarsredogörelse

Statsrådets publikationer 2021:79

Utgivare Statsrådet

Utarbetad av Typ av publikation: Statsrådets försvarsredogörelse

Uppdragsgivare: Regeringsprogrammet

Språk svenska

Sidantal

62

Referat

Statsrådets försvarsredogörelse till riksdagen drar upp de försvarspolitiska riktlinjerna för hur den finska försvarsförmågan ska upprätthållas och utvecklas. Genom försvarsredogörelsen och genom att verkställa den säkerställer man att den finska försvarsförmågan motsvarar de krav som verksamhetsmiljön ställer.

I statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse (Statsrådets publikationer 2020:31) bedöms Finlands omvärld och presenteras prioriteringarna och målen för den finska utrikes- och säkerhetspolitiken. Försvarsredogörelsen fördjupar granskningen ur försvarspolitiken och det militära försvarets synvinkel. Försvarsredogörelsen har beretts genom ett tväradministrativt samarbete, och den parlamentariska uppföljningsgruppen har hörts. Riktlinjerna i försvarsredogörelsen sträcker sig fram till slutet av 2020-talet.

Genom försvarsredogörelsen och verkställandet av den tryggas Finlands försvarsförmåga i en spänd och svårförutsägbar verksamhetsmiljö, skapas förutsättningar för att upprätthålla och utveckla ett försvarssystem som täcker hela landet och beaktar alla domäner, dras riktlinjer upp för det personalbehov och de ekonomiska resurser som upprätthållandet av beredskapen, utbildningen av värnpliktiga samt utvecklingen av nya förmågor förutsätter samt styrs utvecklandet av det internationella försvarssamarbetet och den nationella lagstiftningen.

Nyckelord försvarspolitik, landets försvar, försvarssystem, redogörelser

---

ISBN PDF 978-952-383-836-9

ISSN PDF

2490-0966

URN-adress <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-836-9>

Valtioneuvoston puolustuselonteko

Valtioneuvoston julkaisuja 2021:79**Julkaisija** Valtioneuvosto**Yhteisötekijä** Julkaisun laji: Valtioneuvoston puolustuselonteko
Toimeksiantaja: Hallitusohjelma**Kieli** ruotsi**Sivumäärä**

62

Tiivistelmä

Valtioneuvoston puolustuselonteko eduskunnalle antaa puolustuspoliittiset linjaukset Suomen puolustuskyvyn ylläpidolle ja kehittämiselle. Puolustuselonteolla ja sen toimeenpanolla varmistetaan, että Suomen puolustuskyky vastaa toimintaympäristön vaatimuksiin.

Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa (VN julkaisuja 2020:30) on arvioitu Suomen toimintaympäristöä sekä esitetty Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan painopisteet ja tavoitteet. Puolustuselonteko syventää tarkastelua puolustuspolitiikan ja sotilaallisen maanpuolustuksen näkökulmasta. Puolustuselonteko on valmisteltu poikkihallinnollisessa yhteistyössä ja sen laatimisessa on kuultu parlamentaarista seurantaryhmää. Puolustuselonteon linjaukset ulottuvat 2020-luvun loppuun.

Puolustuselonteolla ja sen toimeenpanolla turvataan Suomen puolustuskyky jännitteisessä ja vaikeasti ennakoitavassa toimintaympäristössä, luodaan edellytykset koko maan kattavan ja kaikki operatiiviset toimintaympäristöt huomioivan puolustusjärjestelmän ylläpidolle ja kehittämiselle, linjataan valmiuden ylläpidon, asevelvollisten kouluttamisen sekä uusien suorituskykyjen kehittämisen edellyttämä henkilöstötarve ja taloudelliset voimavarat sekä ohjataan kansainvälisen puolustusyhteistyön sekä kansallisen lainsäädännön kehittämistä.

Asiasanat puolustuspolitiikka, maanpuolustus, puolustusjärjestelmät, selonteot**ISBN PDF** 978-952-383-836-9**ISSN PDF**

2490-0966

Julkaisun osoite <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-836-9>

Government's Defence Report

Publications of the Finnish Government 2021:79**Publisher** Finnish Government**Group author** Publication type: Government's Defence Report

Commissioned by: Government Programme

Language Swedish**Pages**

62

Abstract

The Government Defence Report to Parliament provides the defence policy guidelines for maintaining and developing Finland's defence capability. The Report and its implementation ensure that Finland's defence capability meets the requirements of the operating environment.

The Government Report of Foreign and Security Policy (Publications of the Finnish Government 2020:32) has examined Finland's security policy environment and presented the goals and priorities of Finnish foreign and security policy. The focus of the analysis in the Defence Report is on defence policy and on military defence. The Defence Report was prepared in a cross-governmental cooperation, and the Parliamentary Monitoring Group was regularly consulted. The Defence Report guidelines cover a time period until the end of this decade.

The Defence Report and its implementation will ensure Finland's defence capability in an operating environment that is tense and unpredictable. The implementation will create the prerequisites for developing and maintaining a defence system that encompasses the entire country and all domains; it will outline the personnel requirements and economic resources required for maintaining readiness, for training of conscripts and reservists, and for developing new capabilities; and it will steer the development of international defence cooperation and national legislation.

Keywords defence policy, national defence, defence systems, reports**ISBN PDF** 978-952-383-836-9**ISSN PDF**

2490-0966

URN address <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-836-9>

Innehållsförteckning

Sammanfattning	8
1 INLEDNING	11
2 VERKSAMHETSMILJÖN FÖR FINLANDS FÖRSVAR	13
3 FÖRSVARETS NULÄGE	19
4 UPPRÄTTHÅLLANDE OCH UTVECKLANDE AV FÖRSVARSFÖRMÅGAN	25
4.1 Försvarspolitiska grunder	25
4.2 Tyngdpunkter inom upprätthållandet och utvecklandet av försvarssystemet	28
4.2.1 Markförsvar	30
4.2.2 Sjöförsvar	31
4.2.3 Luftförsvar.....	32
4.2.4 Cyber-, informations- och rymdförsvar.....	33
4.2.5 Försvarsmaktens övriga gemensamma förmågor.....	34
4.2.6 Utvecklande av lokalförsvaret	36
4.2.7 Strategiska förmågeprojekt	37
4.3 Värnplikt, frivilligt försvar och försvarsvilja.....	38
4.4 Försvarssamarbetets tyngdpunktsområden	39
4.4.1 Multilateralt försvarssamarbete.....	40
Europeiska unionen	40
Nato	41
Nordefco	42
Ländergrupper	43
4.4.2 Bilateralt försvarssamarbete.....	43
Sverige	43
Norge.....	44
Förenta staterna	44
Övriga partnerländer	45
4.4.3 Krishantering	45
4.4.4 Internationell övningsverksamhet	45
4.5 Försvarets verksamhetsförutsättningar	46
4.5.1 Digitalisering och informationshantering	46
4.5.2 Forskning och utveckling	47
4.5.3 Militär försörjningsberedskap och partnerskap.....	48

4.5.4	Infrastruktur	49
4.5.5	Hållbar utveckling och miljön	50
4.5.6	Lagstiftning	51
4.6	Personal och ekonomiska resurser	52
4.6.1	Personal	52
4.6.2	Ekonomiska resurser	53
5	SAMMANDRAG	55
	Bilaga 1: Resursnivån för 2017 års försvarsredogörelse	56
	Bilaga 2: Permanent strukturellt samarbete och Europeiska försvarsfonden	57
	Bilaga 3: Ländergrupper	58
	Bilaga 4: Begrepp, definitioner och förklaringar	59

SAMMANFATTNING

Verksamhetsmiljön för Finlands försvar fortsätter att vara spänningsladdad och svårförutsägbar.

Den skadliga påverkan som riktas mot vårt samhälle har ökat och metodurvalet är brett. Trots att det internationella läget har skärpts riktas inget omedelbart militärt hot mot Finland. Det är emellertid nödvändigt att bereda sig på att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Finland.

Finland sörjer för att dess nationella försvar är trovärdigt och tilldelas tillräckliga resurser. Värnplikten, en utbildad reserv, försvaret av hela landet och en hög försvarsvilja är grunden för Finlands försvar även i fortsättningen. Stärkandet och utvecklandet av värnplikten granskas av en parlamentarisk kommitté som tillsattes 2020.

Försvarsmakten förbereder sig på bredspektrig påverkan tillsammans med de andra aktörerna som en del av den modell för övergripande säkerhet som är under utveckling. Samarbetet mellan myndigheterna måste fortfarande utvecklas inom cyberförsvar, strategisk kommunikation och informationsförsvar.

Finlands försvarsförmåga upprätthålls för att svara mot de krav som verksamhetsmiljön ställer. Finland försvarar sitt territorium och sina medborgare genom att utnyttja alla samhällsresurser. På så sätt strävar man efter att förebygga användningen av eller hot om användning av militära maktmedel som riktas mot Finland. Beredskapen och den militära förmågan har utvecklats enligt riktlinjerna i den föregående försvarsredogörelsen. Kraven på försvarsberedskapen omfattar även cyber-, rymd- och informationsdomänerna. Man ska kunna övervaka alla domäner, och vid behov inleda de åtgärder som försvaret förutsätter.

Den operativa indelningen av Försvarsmaktens trupper förnyas. I fortsättningen indelas de krigstida trupperna enligt användningsprincip i operativa trupper och lokala trupper. Lokalförsvaret utvecklas till en helhet av militära förmågor som täcker hela landet, och som för sin del förebygger och bekämpar även bredspektrig påverkan. Med hjälp av de lokala trupperna upprätthålls försvarets reaktionsförmåga i hela landet i alla säkerhetssituationer, möjliggörs en effektiv användning av de operativa trupperna och tryggas för försvaret och samhället vitala funktioner. Mark-, sjö och luftförsvaret och Försvarsmaktens

gemensamma förmågor upprätthålls och utvecklas enligt verksamhetsmiljöns krav. Cyberförsvaret utvecklas så att man med hjälp av det bättre kan trygga inte bara Försvarsmaktens egna, utan också andra system som har en direkt inverkan på försvarsförmågan. De strategiska förmågeprojekten genomförs planenligt.

Det internationella försvarssamarbetet stärker Finlands försvarsförmåga. I samarbetet betonas frågor som hänför sig till förändringen i hotmiljön, militära förmågor, lägesuppfattning och samverkan vid krissituationer. Finland stärker försvarssamarbetet och utvecklar samverkansförmågan med de mest centrala parterna för alla säkerhetssituationer som påverkar Finland.

Finland fortsätter sitt aktiva deltagande i internationell övningsverksamhet och militär krishantering.

Digitaliseringens inverkan på försvarets verksamhetsmiljö ökar. Detta understryker utvecklandet och upprätthållandet av lagstiftning, kunnande och den egna tekniska förmågan. Försvarsförvaltningen utvecklar sitt kunnande samt sin innovativa förmåga och framförhållningsförmåga och säkerställer tillräckliga resurser för utvecklande av förmågorna och det internationella forskningssamarbetet. De möjligheter som de nya teknologierna medför utnyttjas vid utvecklande av försvarsförmågan.

Funktionsförmågan hos Försvarsmaktens kritiska system tryggas under alla förhållanden. En fungerande och internationellt konkurrenskraftig inhemsk försvarsindustri möjliggör upprätthållande av militär försörjningsberedskap och försvarets funktionsförmåga. Parterna och deras underleverantörskedjor har en etablerad och betydande ställning för tryggandet av försvarssystemet och den militära försörjningsberedskapen.

Försvarsmaktens infrastruktur och övningsområden upprätthålls på den nivå som normala förhållanden och undantagsförhållanden förutsätter i samarbete med lokala aktörer. Försvarsmaktens verksamhet är beroende av samhällets infrastruktur. Under redogörelseperioden utvecklas de strukturer som försvaret och den militära försörjningsberedskapen behöver.

Försvarsmakten fortsätter att utveckla miljöansvaret. Koldioxidneutraliteten främjas utan att ge avkall på försvarsförmågan.

Försvarsmaktens författningsbaserade verksamhetsförutsättningar säkerställs genom uppdaterad lagstiftning.

De inbesparingsskyldigheter som riktades mot Försvarsmakten under tidigare år och de resurser som i dag är i bruk är en utmaning när det gäller att upprätthålla verksamheten

och beredskapen på nuvarande nivå och begränsar beredskapen för långvariga kriser och krigföring.

Upprätthållande av den beredskap som verksamhetsmiljön kräver, utbildande av värnpliktiga och utvecklande av nya förmågor förutsätter att antalet anställda i Försvarsmakten ökas gradvis med 500 årsverken fram till slutet av 2020-talet. En ökning av antalet anställda och tryggandet av nivån i fråga om avtalsbundna soldater, så att den når den nivå bevaringsutbildningen kräver, förutsätter en ökning av resurser.

1 INLEDNING

I statsrådets försvarsredogörelse till riksdagen fastställs de försvarspolitiska riktlinjerna för upprätthållande och utveckling av Finlands försvarsförmåga. I redogörelsen granskas utvecklingen inom försvarets verksamhetsmiljö och bedöms försvarets utvecklingsbehov på medellång sikt. Med försvarsredogörelsen och verkställandet av den säkerställer man att Finlands försvarsförmåga motsvarar verksamhetsmiljöns krav.

Den här försvarsredogörelsen är en fortsättning på den föregående försvarsredogörelsen (Statsrådets kanslis publikationsserie 6/2017) och på statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse (Statsrådets publikationer 2020:31). Den analys av verksamhetsmiljön som presenterats i den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen har enligt regeringsprogrammet styrt även beredningen av försvarsredogörelsen. Vid beredningen av försvarsredogörelsen har även riksdagens ställningstagande med anledning av statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse tagits i beaktande.

Målet för Finlands utrikes- och säkerhetspolitik är att stärka Finlands internationella ställning, trygga statens självständighet och territoriella integritet, stärka Finlands säkerhet och välfärd samt upprätthålla ett välfungerande samhälle. Ett viktigt mål för Finlands utrikes- och säkerhetspolitik är att genom nationella åtgärder och internationellt samarbete förhindra uppkomsten av väpnade konflikter och situationer som äventyrar Finlands säkerhet eller samhällets funktionsförmåga eller att Finland hamnar i en militär konflikt. Om säkerheten i våra närområden eller på annat håll i Europa är hotad, kan Finland som medlem i EU inte hålla sig utanför.

En stark nationell försvarsförmåga är en central förutsättning för att Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska målsättningar ska uppnås.

Finland hör inte till någon militär allians och upprätthåller en stark och trovärdig nationell försvarsförmåga. Genom att upprätthålla försvarsförmågan förebyggs användning av militära maktmedel mot Finland, uppvisas beredskap att svara mot användning av, eller hot om, militära maktmedel samt förmåga att avvärja angrepp mot vårt land. Finland deltar i sådant internationellt utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiskt samarbete som stärker den egna försvarsförmågan. Detta samarbete har under senare år blivit allt mera omfattande och allt djupare.

Vid beredningen av försvarsredogörelsen har dessutom beaktats statsrådets redogörelse för den inre säkerheten (Statsrådets publikationer 2021:49), statsrådets redogörelse om EU-politiken (Statsrådets publikationer 2021:5) och rekommendationerna av den parlamentariska krishanteringskommittén (Statsrådets publikationer 2021:13). De arktiska områdenas betydelse för Finland och riktlinjerna som berör det arktiska området behandlas för sin del omfattande i statsrådets strategi för den arktiska politiken (Statsrådets publikationer 2021:53). Den år 2020 tillsatta parlamentariska värnpliktskommitténs arbete står klart i slutet av år 2021, det vill säga efter att försvarsredogörelsen blivit klar.

Tidsrymden för försvarsredogörelsen sträcker sig över den pågående valperioden ända fram till slutet av 2020-talet.

2 VERKSAMHETSMILJÖN FÖR FINLANDS FÖRSVAR

Säkerhetsläget i Finlands och Europas närområden är instabilt och svårt att förutsäga. Det regelbaserade internationella systemet, folkrätt och gemensamt överenskomna verksamhetssätt har delvis ifrågasatts. Det här försvårar i synnerhet små staters ställning.

Säkerhetsläget påverkas av konkurrenskonstellationen mellan Ryssland, Förenta staterna och Kina samt de ökade spänningarna som coronapandemin för sin del har stärkt. Konkurrensen mellan stormakterna, de upprepade fördragsbrotten inom rustningskontroll samt utträde ur fördrag försvagar det regelbaserade internationella systemet och gör det svårare att förutse utvecklingen i Finlands närområden. Urvalet av kärnvapen ökar. Ett hot om sänkning av användningströskeln för kärnvapen med lägre effekt än traditionella taktiska kärnvapen är möjligt.

Ryssland strävar efter att stärka sin nuvarande ställning och har som mål att försvaga de västliga aktörernas enighet. Rysslands målsättning är fortfarande en säkerhetsstruktur som baserar sig på en indelning i intressesfärer i Europa. Användningen av militära maktmedel kvarstår som en central metod i Rysslands arsenal, och användning av eller hot om användning av sådana kan inte uteslutas.

Förenta staternas målsättning är att bibehålla sin ställning som en ledande stormakt, som verkar i samarbete med partner och allierade, utgående från gemensamma intressen. Fungerande transatlantiska relationer och att Förenta staterna förbinder sig till försvaret av Europa är betydelsefullt för hela den europeiska säkerheten. Kinas utveckling till en global aktör har förändrat dynamiken mellan stormakterna. Effekterna av de medel för påverkan som Kina använt, för att påverka säkerheten i Europa, ger upphov till ökad oro.

I Rysslands säkerhetstänkande syns en strävan efter strategiskt djup och en enhetlig försvarszon, som sträcker sig från det arktiska området via Svarta havet till Medelhavet. Norra Europa och Östersjöområdet är en central del av den här mera omfattande helheten. Det arktiska områdets betydelse ökar i konkurrensen mellan stormakterna i och med att Nordostpassagen öppnas och möjligheterna att utnyttja områdets naturresurser förbättras. Att det internationella läget blir spändare på ett område kan snabbt leda till ökad militär verksamhet även på andra områden.

Finland är ur stormakernas perspektiv beläget i ett strategiskt betydande område. I fall av konflikt som omfattar Europa, skulle norra Europa militärstrategiskt sett utgöra en helhet. Spänningarna inom den internationella säkerheten återspeglas på Östersjöområdet i form av ökad militär verksamhet. Betydelsen av sjöförbindelserna på norra Atlanten samt i Finlands arktiska närområden håller på att växa och den militära verksamheten på området har ökat.

Användning av militära maktmedel hör till stormakernas metodarsenal även på 2020-talet. Den traditionella vapenmaktens roll är fortfarande relevant i Finlands närområde. Förutom mark-, sjö- och luftdomänerna betonas cyber- och informationsmiljöerna samt rymdens betydelse. Skadlig påverkan har ökat och blivit mera mångformig. Till metodarsenalen hör politiska, diplomatiska, ekonomiska och militära medel och informations- och cyberpåverkan.

Teknologin som är under utveckling och digitaliseringen möjliggör nya former av medel med vilka man kan påverka och som kan hota samhällets vitala funktioner och hota den kritiska infrastrukturen. Gränsen mellan normala förhållanden och olika typer av, i sista hand militära, konflikter har blivit oklarare. Förvarningstiden för konflikter har blivit kortare och oförutsägbarheten har ökat. De här faktorerna ställer krav på beslutsfattandet och verkställandet samt speciellt på utvecklandet av lägesbilden, beredskapen och förvarningsförmågan.

Staterna i närområdet har reagerat på förändringarna i säkerhetsmiljön genom att förbättra sina försvarsmakters beredskap och materiella förmåga, öka sina försvarsanslag och fördjupa försvarssamarbetet. Dessutom har de utvecklat arrangemang för den övergripande säkerheten, vilket förbättrar samhällenas resiliens. Coronapandemin har visat försvarsmakernas betydelse som stöd för de övriga myndigheterna och hela samhället. Behovet av kris- och försörjningsberedskap har ökat.

Sverige och Norge förstärker sina totalförsvär för att garantera en trovärdig krigföringsförmåga. I utvecklingen av försvarsmakterna betonas en ökning av de krigstida truppers styrka, stärkande av värnplikten, ledningsarrangemang och beredskap för och förmåga till långvariga operationer. Försvarssamarbetet mellan de nordiska länderna har intensifierats, och man strävar efter att skapa förutsättningar även för kristida samarbete. De baltiska länderna har fortsatt att stärka sin egen nationella försvarsförmåga och Natos kollektiva försvar.

Ryssland upprätthåller sin omfattande konventionella krigföringsförmåga i Finlands närområden, och har under de senaste åren stärkt sin militära styrka i synnerhet i sitt västra område. Ryssland har fortsatt att modernisera sina väpnade styrkor och utvecklat deras verksamhetsprinciper genom att ta i beaktande krigserfarenheterna från den senaste

tidens operationer. Snabb beslutsförmåga och hög beredskapsnivå inom de väpnade styrkorna gör det möjligt för Ryssland att genomföra överraskande operationer. För att nå målsättningarna används olika slags handlingsmodeller, såsom utdragna konflikter. Ryssland har visat sin förmåga att på ett koordinerat sätt använda sig av sin omfattande metodarsenal, där militära maktmedel fortfarande har en central roll. Ryssland har annekterat Krim olagligt och upprätthållit konflikten i östra Ukraina som det inledde. Under våren 2021 koncentrerade Ryssland starka militära krafter till gränsen mellan Krim och Ukraina. Rysslands agerande bland annat i Georgien, Ukraina och Syrien visar att dess tröskel att använda militära maktmedel och att utöva påtryckning med dem i syfte att uppnå politiska mål har blivit lägre.

Ryssland har under de senaste åren placerat sina teknologiskt mest utvecklade vapensystem och allt mera prestationsdugliga trupper i Finlands närområden. Ryssland övar regelbundet operationer som är gemensamma för försvarsgrenarna, och dess förmåga att snabbt och överraskande inrikta militära maktmedel har utvecklats. Genom att använda avståndsverkande vapensystem, till exempel kryssningsrobotar, utsträcker Ryssland sin militära påverkansförmåga utanför sitt eget territorium och förmår att begränsa andras handlingsfrihet. Ryssland övar och opererar aktivt utanför sitt eget territorium, vilket kan leda till ökade spänningar. Dessutom har Ryssland stärkt sin strategiska kärnvapenavskräckning och skärpt sin kärnvapenretorik.

Förenta staterna har förbundit sig till Europas försvar, men förväntar sig att Europa ska axla ett större ansvar. Landet har ökat sin närvaro och övningsverksamhet i Europa och investerat i att utveckla infrastrukturen speciellt i Natos östra medlemsländer. Natos och Förenta staternas ökade verksamhet och närvaro i de baltiska länderna och i Polen har ökat stabiliteten i Östersjöregionen. Storbritannien, Frankrike och Tyskland är betydande militära aktörer, som har en stor inverkan på Europas försvar och säkerhet. Också JEF-styrkan som leds av Storbritannien, det europeiska interventionsinitiativet som leds av Frankrike samt Tysklands ramstatskoncept, har en betydande roll i de europeiska ländernas försvarssamarbete.

Nato har fortsatt ett övergripande stärkande av det kollektiva försvaret och avskräckningen till exempel genom att förbättra sin beredskap, öka sin övningsverksamhet, effektivisera sin försvarsplanering, förnya sin kommando- och truppstruktur och stödja sina medlemsländers resiliens. Nato tar i sin verksamhet i beaktande cyber-, rymd- och informationsdomänerna och fäster allt större uppmärksamhet vid de nordliga områdena och vid att trygga de nordatlantiska sjöförbindelserna. Nato uppdaterar sitt strategiska koncept före 2022 års toppmöte. Den senaste uppdateringen är från år 2010. Nato har en central betydelse för säkerheten i Europa. Ett starkt och enigt Nato ligger i Europas och Finlands intresse.

EU:s försvarssamarbete har intensifierats under de senaste åren. Förutom att unionen koncentrerar sig på krishanterings- och utbildningsoperationer utanför sitt eget område, koncentrerar den sig även allt mer på att utveckla medlemsländernas militära förmågor och grunden för den europeiska försvarsindustrin och -teknologin samt medborgarnas säkerhet. I och med inledandet av permanent strukturellt samarbete (Pesco) har EU:s medlemsländer förbundit sig till att utveckla försvaret med nationella åtgärder och i ett mer fördjupat samarbete än tidigare. Storbritanniens utträde ur EU försvagar unionen som militär aktör. EU:s målsättning är att även i fortsättningen bevara den nära relationen till Storbritannien inom säkerhets- och försvarspolitik.

EU har en viktig roll som möjliggörare för det europeiska försvarssamarbetet och som aktör inom säkerhet i vidsträckt bemärkelse, men största delen av de europeiska länderna tyr sig i fråga om det kollektiva försvaret till Nato även i fortsättningen. I samarbetet mellan EU och Nato har man under de senaste åren gått framåt till exempel när det gäller att svara mot hybridhot och i utvecklingen av militär rörlighet.

Inom den militära krishanteringen har tyngdpunkten förflyttats från omfattande armébetonade operationer till operationer som till sin styrka är mindre och där betoningen ligger på rådgivnings- och utbildningsuppgifter. Samtidigt har verksamhetsmiljöerna blivit mera krävande. I staternas interna konflikter och i synnerhet i fråga om bekämpning av terrorism betonats avsaknaden av klara gränslinjer, aktörernas stora antal och mångfasetterade hot. Erfarenheterna från Afghanistan har påvisat krishanteringsoperationernas utmaningar samt hur effekten beror på ett flertal bidragande faktorer. Utvecklingen i Afghanistan kommer i framtiden sannolikt att avspeglar sig på den internationella militära krishanteringen och de bedömningar som görs om den samt även i ett bredare perspektiv på den internationella säkerheten.

Den teknologiska utvecklingen, i synnerhet inom områden som digitalisering, artificiell intelligens, maskinautonomi och sensorteknologier, påverkar försvarets alla domäner, men dess verkningar riktas i synnerhet mot cyber-, rymd- och informationsförsvaret. Nya teknologier utnyttjas militärt till exempel vid informationsbehandling, skapande av lägesbild, styrning av vapensystem och inom logistik. En av utvecklingens målsättningar är att stödja beslutsfattande med noggrannare och snabbare tillgänglig information.

Konflikten mellan Armenien och Azerbajdzjan har för sin del visat, att betydelsen av fjärrstyrda och olika slags autonoma obemannade system växer i krigföringen. Kritiska kompetensområden är också systemens cyberresiliens, hantering av det elektromagnetiska spektret och kvantteknologi. Försvarsmakten följer hur verksamhetsprinciperna och teknologin inom krigföringen utvecklas. Erfarenheterna och iakttagelserna av militära kriser tas i beaktande i utvecklingen av försvarssystemet.

Verksamhetsmiljön för Finlands försvar fortsätter att vara spänningsladdad och svårförutsägbar. Det här understryker förmågan att förebygga, verka och vid behov försvara i alla operativa domäner. Den förändrade verksamhetsmiljön utmanar hela samhällets resiliens även i en större omfattning. Finlands militära försvar och den övergripande säkerheten knyts allt närmare till varandra.

Bredspektrig påverkan

Förändringen i säkerhetsmiljön har etablerat begreppen hybridpåverkan och hybridkrigföring i den hotdebatt som förs i väst. I statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse har man behandlat hybridpåverkan, till vars metodarsenal anses höra bland annat politiska, diplomatiska, ekonomiska och militära medel samt informations- och cyberpåverkan. Metodurvalet inom hybridpåverkan koncentreras till icke-militära medel.

I försvarsredogörelsen närmar man sig hothelheten ur militär synvinkel i form av *bredspektrig påverkan*. Bredspektrig påverkan är en hotbild som används inom militär planering och beredskap. Den innehåller hybridpåverkan, men i hotbilden ingår även öppen militär användning av maktmedel mellan parterna.

Bredspektrig påverkan är planmässig, i den kombineras olika medel och den är ofta långvarig. Det kan vara svårt att identifiera påverkan, och i den utnyttjas samhällets sårbarheter redan under normala förhållanden. Den påverkande parten försöker skapa förhållanden som är förmånliga för den själv och främja sina egna mål genom att använda sig av de medel som lämpar sig bäst i den aktuella situationen. Målsättningen är att rubba försvarsförmågan i den stat som är föremål för påverkan, till exempel genom att skapa osäkerhet bland befolkningen och försvaga försvarsviljan och handlingsförmågan hos statens politiska ledning.

Användningen av militära maktmedel kan vid bredspektrig påverkan vara planmässig eller situationen kan eskalera till det utan att man planerat det. För Finlands försvars del betonas i bredspektrig påverkan militär påtryckning och användning av maktmedel.

I bredspektrig påverkan kan vid sidan av andra medel ingå militär påtryckning. Militär påtryckning förbrukar försvarssystemets och samtidigt hela samhällets resurser. Långvarig påtryckning återspeglar sig på den stat som är föremål för påverkan, på dess interna säkerhet, internationella ställning, befolkningens mentala resiliens, försvarsvilja och ledandet av staten. Bredspektrig påverkan kan leda till en militär konflikt antingen snabbt eller efter en långvarig påverkansoperation.

Vid bredspektrig påverkan kan man sträva efter användning av eller hot om användning av militära medel innan tröskeln till en öppen konflikt har överskridits. Då blir det svårare att konstatera undantagsförhållanden och att namnge angriparen, och försvararen har till sitt förfogande endast befogenheter och resurser enligt normala förhållanden. I den senaste tidens konflikter har man kunnat identifiera ovannämnda principer.

3 FÖRSVARETS NULÄGE

Försvarmaktens viktigaste uppgift är det militära försvaret av Finland. Försvarsförmågan upprätthålls så att Finlands försvar svarar mot verksamhetsmiljöns krav. På så sätt strävar man efter att förebygga användningen av eller hot om användning av militära maktmedel som riktas mot Finland. I fall att de förebyggande åtgärderna misslyckas, avvärjs de militära angreppen.

Värnplikten, en hög försvarsvilja och en tillräcklig nationell enighet utgör grunden för Finlands försvarsförmåga. En fungerande värnplikt är nödvändig för att försvara Finland och det enda sättet att producera tillräckligt med trupper för att fylla Försvarmaktens uppgifter. Värnpliktsystemet producerar en bred och mångsidig reserv, som möjliggör försvarets territoriella täckning och funktionsförmåga vid en långvarig eller omfattande kris. Försvarsviljan skapar också en grund för totalförsvaret och den övergripande säkerheten och stärker vårt samhälles resiliens.

Finlands försvars beredskap och förmågor har utvecklats enligt riktlinjerna i den föregående försvarsredogörelsen så att den motsvarar de förändringar som har skett och sker i verksamhetsmiljön. Försvarmakten bör kunna genomföra sina lagstadgade uppgifter i alla säkerhetslägen. Försvarsförmågan visas genom aktiv verksamhet redan under normala förhållanden. På detta sätt svarar man för sin del mot hot om bredspektrig påverkan. Man måste kunna skapa en förmåga att avvärja användning av militära maktmedel i situationer som utvecklas snabbt. Försvarsberedskapen måste kunna regleras på det sätt som hotet förutsätter och upprätthållas också vid en långvarig kris.

Försvarmaktens krigstida styrka har höjts till 280 000 soldater, och insatsberedskapen har förbättrats till lands, till havs och i luften. De krav som riktas mot försvarsberedskapen omfattar även cyber-, rymd- och informationsdomänerna. Man ska kunna övervaka alla domäner, och vid behov inleda de åtgärder som försvaret förutsätter. Det här förutsätter att hela samhället är förberett, lagstiftning som stöder verkställandet och situationsenligt internationellt samarbete.

Finlands territorium övervakas och dess integritet tryggas i alla situationer genom upprätthållande av tidsenlig lägesbild och säkerställande av förmågan att reglera beredskapen och reagera snabbt. Försvarsberedskapen har blivit bättre, vilket gör det möjligt att stärka förmågan att övervaka och trygga den territoriella integriteten på ett flexibelt sätt.

Det här har förutsatt nya förmågor som snabbt kan tas i bruk. Med beredskapsavdelningar, beredskapsenheter, beväringsskompanier och trupper för direkt beredskap inleder man vid behov åtgärder för att försvara Finland militärt. Samverkan med internationella partner kompletterar övervakningen och tryggheten av den territoriella integriteten.

Under coronapandemin har Försvarsmakten kunnat anpassa sin verksamhet snabbt och flexibelt till undantagsförhållanden och störningssituationer under normala förhållanden. Skapande av lägesbild, förebyggande beslutsfattande, säkerställande av funktioner och samarbete med de andra myndigheterna och parterna har gjort det möjligt att fortsätta Försvarsmaktens utbildningsverksamhet, upprätthålla försvarsberedskapen och förmågan att stödja det övriga samhället. Försvarsmakten har stött det övriga samhället med förmågor som lämpar sig för att hantera pandemin.

Förändringen i Finlands militära verksamhetsmiljö har krävt att Försvarsmakten har skapat en mer övergripande lägesbild än tidigare, säkerställt förhandsvarning i rätt tid, effektivt stöd för beslutsfattande och reglering av beredskapen samt en stark och trovärdig försvarsförmåga. Att svara mot metoder som används inom bredspektrig påverkan förutsätter att man utvecklar en modell för övergripande säkerhet och myndighetssamarbete. Statsledningens och myndigheternas gemensamma lägesuppfattning och ledningsförmåga är i en central ställning vid en omfattande militär kris. Försvarsmaktens författningsbaserade verksamhetsförutsättningar har förbättrats utgående från riktlinjerna i den föregående redogörelsen. Lagstiftningsarbetet har stött utvecklingen i fråga om inhämtande av information, territorialövervakning, reglering av beredskap och myndighets- och försvarssamarbete.

Med det förhöjda anslaget för beredskap har man utökat övningsverksamheten och byggandet av beredskap, förbättrat försvarsmaterielens användbarhet och ledningsförmågan samt utvecklat beredskapsregleringen. De genomförda förändringarna har förutsatt och förutsätter även i fortsättningen kontinuerligt förnyande av verksamhets sätt. De krav som ställts på försvarsberedskapen i verksamhetsmiljön bedöms kvarstå åtminstone på nuvarande nivå under redogörelseperioden. Krav riktas mot personal, finansiering, materielkvantitet och underhåll. En betydande tilläggsutveckling av beredskapen förutsätter tilläggsresurser.

Beväringarnas och reservisternas utbildning har utvecklats för att svara mot förändringarna i verksamhetsmiljön och samhället och för att utnyttja möjligheterna som den teknologiska utvecklingen medfört. Den frivilliga försvarsutbildningen och lagstiftningen som hänför sig till den har förnyats. Vid beredningen av lokalförsvarsreformen har man identifierat möjligheterna och behoven att effektivisera användningen av en omfattande reserv. Lokalförsvaret har i fortsättningen en betydande roll när det gäller att svara mot bredspektrig påverkan.

Det internationella försvarssamarbetet stöder upprätthållandet av försvarsförmågan, och dess betydelse för Finlands försvar har ökat. Efter den föregående redogörelsen har den försvarspolitiska dialogen fördjupats och flera bilaterala och multilaterala arrangemang, i synnerhet med de länder som verkar i Östersjöområdet, har ingåtts. Tyngdpunktsområden inom samarbetet är krävande övningsverksamhet, materielsamarbete, forskning och utveckling samt utbyte av information. Försvarssamarbetet samt de internationella övningarna och krishanteringsoperationerna har förbättrat Försvarsmaktens kunnande och samverkansförmåga, lägesuppfattning och förmåga att ge och ta emot militärt bistånd. I synnerhet med Sverige har man fördjupat försvarssamarbetet i syfte att skapa en förmåga att verkställa gemensamma operationer.

Arméns beredskap och förmågor har utvecklats i och med verkställandet av den föregående redogörelsen. Arméns förmåga att svara mot hot som utvecklas snabbt har förbättrats genom att ta i bruk beredskapsenheter och trupper för omedelbar beredskap och genom att utveckla ledningsstrukturen och förmågan att upprätta trupper. Arméns utbildningssystem har utvecklats i betydande omfattning och förändringen har varit märkbar, vilket har syns i truppförbandens dagliga verksamhet.

Med Arméns projekt som gäller rörlighet och eldkraft, såsom Leopard 2 A6stridsvagnar, K9-pansarhaubitsar och kompletterande anskaffningar av pansarvärnsvapen, har man kunnat upprätthålla och delvis utveckla de viktigaste operativa och territoriella trupperna. Med Arméns ledningsprojekt har man förbättrat förmågan att leda rörliga krigsoperationer. Skyddet av olika trupper har utvecklats genom att skydds- och kamouflagematerialet har kompletterats. Anskaffningarna av ammunition som är centrala för markförsvaret har fortsatts och krigsmannens utrustning har förbättrats. Systemen som är centrala för Armén håller på att föråldras och de krav som verksamhetsmiljön ställer förutsätter att Armén förnyas från och med slutet av 2020-talet.

Marinens förmåga att övervaka och trygga den territoriella integriteten har upprätthållits och utvecklats genom att effektivisera användningen av olika fartygsklasser i övervaknings- och identifieringsuppgifter, genom att utnyttja samarbetet mellan och förmågorna inom de olika försvarsgrenarna och de marina myndigheterna samt genom att intensifiera det internationella samarbetet inom marina lägesbilder. Marinens förmåga att avvärja angrepp som kommer från havet och trygga för samhället vitala sjöförbindelser och den territoriella integriteten har utvecklats genom flexibel beredskapsreglering samt genom att ta i bruk beredskapsenheter och trupper för omedelbar beredskap.

Projektet Flottilj 2020 är i verkställighetsskedet. De multifunktionskorvetter som byggs inom ramen för projektet tas i bruk senast 2027. De åtgärder som ibruktageandets förutsätter har inletts. För att utveckla den submarina krigföringsförmågan har man inletts förnyandet av systemen för sjöövervakning och undervattensspaning och ibruktageandets av ett

nytt torpedsystem. Sjömineringsförmågan har upprätthållits. Marinens ytavväjningsförmåga upprätthålls och utvecklas med hjälp av en ny ytmålsrobot. Projektet är i verkställighetsskedet. Kustförbandens förmågor har utvecklats i fråga om rörlighet och ledning.

Flygvapnets och luftvärnets beredskap har upprätthållits på en nivå som motsvarar verksamhetsmiljöns krav. Flygvapnets förmåga att övervaka och trygga den territoriella integriteten har förbättrats genom att ta i bruk ett nytt övervaknings- och ledningssystem. Markmålsvapensystemen har i full utsträckning tagits i operativt bruk. Skyddet av trupper och system har förbättrats genom att utveckla och öva upp handlingsmetoder. Strukturerna och lokaliteterna vid Flygvapnets baser har utvecklats för att stödja en flexibel användning av förmågor som beredskapen förutsätter.

Tack vare ibruktagandet av utvecklade handlingsmetoder och trupper för direkt beredskap kan Flygvapnet öka sin försvarsberedskap och slagförmåga på det sätt som den snabba lägesutvecklingen förutsätter. Den nuvarande jaktplansmaterielens förmågor och användbarhetsnivå är på den nivå som uppgifterna förutsätter vid redogörelseperiodens början. Anskaffningen och ibruktagandet av den nya multirollflygplansmaterielen bereds som ett samarbete mellan Försvarsministeriet och Försvarsmakten. Efter att beslutet har fattats är det på Försvarsmaktens ansvar att ta i bruk det nya jaktplanet. Luftvärnets räckvidd utökas genom att utveckla höghöjdsluftvärnsförmågan.

Ersättandet av Marinens och Flygvapnets huvudmateriel på 2020-talet är av kritisk betydelse för Finlands försvarsförmåga. Genomförandet av de här strategiska förmågeprojekten har igångsatts med tilläggsfinansiering, så det är möjligt att utveckla Arméns och försvarssystemens övriga delar samtidigt. Genomförandet av de strategiska förmågeprojekten och integreringen av förmågorna i försvarssystemet förutsätter att man har tillgång till tillräckligt med kunnig personal och att verksamhetsnivån kan säkerställas i samband med ibruktagandet.

Försvarsmakten har fortsatt att ta i bruk avståndsverkande vapensystem och förbättrandet av målanvisningsförmågan inom alla försvarsgrenar. Ammunitionsmängden har utökats, men de kvantitativa målsättningarna har inte uppnåtts.

Lagen om militär underrättelseverksamhet och befogenheterna som den medför har förbättrat underrättelsesystemets förmåga att skapa en lägesbild och ge förvarning om reglering av beredskapen. Enligt lagstiftningen inhämtar och behandlar den militära underrättelsetjänsten information för att stödja den högsta statsledningens beslutsfattande och för att utföra Försvarsmaktens lagstadgade uppgifter.

Cyberförsvarsförmågan är en del av dagens metodarsenal inom breddspektrig påverkan, och utvecklingen inom den har varit snabb. Statliga och icke-statliga aktörer verkar aktivt i cybermiljön.

Försvarsmakten har utvecklat sin förmåga att skapa cyberlägesbild, skydd och övervakning av egna system samt att planera och verkställa försvarsmässiga cyberoperationer. Integreringen av cyberförsvaret som en del av den operativa verksamheten bör fortsätta. Cyberförsvarsförmågan ska inkluderas även i det nära samarbetet mellan de olika ansvarsområdena, myndigheterna och det övriga samhället.

Finlands militära försvar är beroende av samhällets infrastruktur, och Finlands försvar utnyttjar partnernas tjänster i alla säkerhetslägen. Därför bör deras fortsatta verksamhet tryggas.

Informationsförsvaret syftar till att skydda försvarets verksamhet från verkningarna av utifrån styrd och annan kommunikation som är avsedd att skada. Informationsförsvaret är en del av hela samhällets skydd mot informationspåverkan. Den skadliga användningen av information är en daglig del av breddspektrig påverkan. Inom Försvarsmakten har man utvecklat förmågan att följa informationsmiljön, skydda sig mot informationspåverkan och skapa verksamhetsförutsättningar i informationsmiljön. Informationsförsvaret har blivit en del av Försvarsmakten verksamhet under normala förhållanden.

För att vidareutveckla rymdlägesbilden har ett samarbete som omfattar flera olika förvaltningsområden inletts. Den internationella avtalsgrunden har utvecklats, och utvidgningen av det internationella samarbetet fortsätter. Genom en uppdaterad rymdlägesbild förbättrar man skyddet av samhället och försvarssystemet och främjar rymdsäkerheten och en hållbar användning.

Försvarsmakten har fortsatt att förena och förenkla telekommunikationsnät och datasystem. Försvarsgrenarna har tillgång till ledningssystem som lämpar sig för den egna verksamheten och som i nödvändig utsträckning är enhetliga eller kompatibla. För att bygga upp förmågor har man utnyttjat standarder som fastställts på multinationella samarbetsforum, och som möjliggör kompatibilitet med ledningssystemen i de viktigaste partnerländerna. De ledningssystem som används inom Försvarsmakten har kompletterats planmässigt med medel och lösningar som grundar sig på kommersiell teknologi. På det här sättet har möjliggjorts att system som används i stor utsträckning i samhället och de värnpliktigas kunnande kan utnyttjas för försvarets behov.

Försvarsmakten utnyttjar förutom sina egna och de strategiska partnernas förmågor även det övriga samhällets förmågor. En del av de här förmågorna används även av andra myndigheter, vilket vid behov möjliggör ett flexibelt myndighetssamarbete. Försvarsmakten

upprätthåller och skyddar själv sina operativa ledningssystem, och med vars hjälp Försvarsmaktens lägesbild skapas och försvarsåtgärder leds.

Försvarsmaktens logistik grundar sig på det logistiksystem som utgörs av Försvarsmakten och dess tjänsteproducerande samarbetspartner inom den privata sektorn och det övriga samhället. Logistiksystemets verksamhet är etablerad och för partnernas del har man koncentrerat sig speciellt på utveckling av deras beredskap. Underhållet av trupperna har utvecklats enligt beredskapskraven så, att man har tillgång till truppernas stöd även då läget utvecklas snabbt eller då en kris drar ut på tiden. Den militära försörjningsberedskapen har utvecklats genom att fördjupa samverkan med försörjningsberedskapsorganisationen. För det här ändamålet har gemensamma logistikövningar mellan Försvarsmakten och partnerskapsföretagen genomförts och hantering av partnerskap, partnernas beredskapsplanering och skapande av lägesbild utvecklats.

Höjningen av försvarsberedskapen måste kunna inledas med materiel som Försvarsmakten förfogar över och med resurser för normala förhållanden. Man har förberett sig för igångsättande av nationell produktion och tjänsteverksamhet under undantagsförhållanden. Anskaffningskanaler för materielkompletteringar samt förmåga att förflytta trupper och materiel i krissituationer har utvecklats genom multinationella och bilaterala samarbetsarrangemang. Den materiella självförsörjningen är fortfarande inte på tillräcklig nivå. I synnerhet anskaffningarna av reservdelar och ammunition måste fortsätta. Utmaningar riktas mot resursfördelningen av underhållet, för materielen och systemen blir mer komplicerade och tjänsternas kostnadsnivå stiger.

De inbesparingsskyldigheter som riktades mot Försvarsmakten under tidigare år och de resurser som i dag är i bruk är en utmaning då det gäller att upprätthålla verksamheten och beredskapen på nuvarande nivå samt begränsar Försvarsmaktens beredskap för långvariga kriser och krigföring.

4 UPPRÄTTHÅLLANDE OCH UTVECKLANDE AV FÖRSVARSFÖRMÅGAN

Finlands försvar utvecklas långsiktigt, planmässigt och som en helhet. Försvarsberedskapen och avvärjningsförmågan bör svara mot verksamhetsmiljöns krav. Finland har ett förebyggande försvar och en stark avvärjningsförmåga, som hela samhället stöder. Försvarets förebyggande betydelse understryks i den nuvarande, svårförutsägbara verksamhetsmiljön, där krisernas förvarningstid har blivit kortare och tröskeln för användning av militär styrka har blivit lägre.

Försvarsmaktens lagstadgade uppgifter

- 1) Det militära försvaret av Finland
- 2) stödjande av andra myndigheter
- 3) deltagande i lämnande av internationellt bistånd, territorialövervakningssamarbete och i annan internationell verksamhet
- 4) deltagande i militär krishantering och i militära uppdrag i annan internationell krishantering.

4.1 Försvarspolitiska grunder

Den allmänneuropeiska säkerhetsutvecklingen, i synnerhet den ökade militära aktiviteten kring Östersjön och i det arktiska området, påverkar Finland. Finlands försvar fortsätter att verka i en spänningsladdad och svårförutsägbar verksamhetsmiljö.

Trots att det internationella läget har skärpts riktas inget omedelbart militärt hot mot Finland. Det är emellertid nödvändigt att bereda sig på att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Finland. Finlands försvar måste kunna svara mot militär påtryckning, ett militärt hot som utvecklas snabbt samt användning av militära maktmedel av olika grad, även mot ett omfattande militärt angrepp. Användning av militära maktmedel är även en del av den breda spektriga påverkningens metodarsenal.

Finland sörjer för att dess nationella försvar är trovärdigt och tilldelas tillräckliga resurser. Värnplikten, en utbildad reserv, försvaret av hela landet och en hög försvarsvilja är grunden för Finlands försvar även i fortsättningen. Finland försvarar sitt territorium, sina medborgare och sitt samhälle genom att utnyttja alla sina resurser. Vid utvecklandet av försvaret säkerställs förmågan att övervaka alla domäner – land, hav, luft, cyber- och informationsmiljön samt rymden – och vid behov inleda de åtgärder som försvaret förutsätter.

Det militära försvaret är en fast del av samhället. Vår försvarslösning som grundar sig på värnplikt bygger på en hög försvarsvilja, som upprätthålls och utvecklas som en del av den övergripande säkerheten. Försvarsviljans kärna bygger på att Finland och finländarnas levnadssätt upplevs som värt att försvara och en tillräcklig nationell enighet.

Upprätthållandet av försvaret förutsätter en nära samverkan mellan de olika aktörerna i samhället. Den snabba tillgången till myndigheternas och partnernas resurser samt förmågor säkerställs enligt totalförsvarets princip genom partnerskaps- och säkerhetsfördrag, intentionsförklaringar och gemensamma övningar. Under redogörelseperioden uppgör man en utredning över hur totalförsvaret ska utvecklas i förhållande till förändringen i verksamhetsmiljön.

Försvarförvaltningen förbereder sig på bredspektrig påverkan tillsammans med de andra aktörerna som en del av modellen för övergripande säkerhet som är under utveckling. Hanteringen av bredspektrig påverkan förutsätter samarbete kring framförhållning och beredskap inom flera förvaltningsområden samt att samarbetet inom den offentliga förvaltningen fördjupas tillsammans med partnererna inom den privata sektorn, organisationer och internationella partner. Myndighetssamarbete och befogenheter, nationellt och internationellt samarbete inom cyberförsvaret samt strategisk kommunikation och informationsförsvar bör vidareutvecklas för att svara mot påverkan.

I Finland koordinerar Kommunikationsministeriet cybersäkerheten. Försvarsmakten svarar för Finlands militära cyberförsvar som en del av den nationella cybersäkerheten. För att försvarssystemets cyberlägesbild ska kunna förbättras och cyberhoten förhindras och avvärjas förutsätts att informationsbyte, befogenheter och nationella samarbetsstrukturer utvecklas mellan myndigheterna. Utvecklingsbehoven inom myndighetssamarbetet bör utredas och definieras som grund för förändringar.

Hoten inom cybermiljön och de nationella utvecklingsåtgärder som hänför sig till dem bedöms i utvecklingsprogrammet för cybersäkerhetsstrategin och i det utredningsarbete som inleds, och där man bedömer myndigheternas verksamhetsförutsättningar när det gäller att trygga den nationella cybersäkerheten, bekämpa cyberbrottslighet och inom cyberförsvar samt i situationer som utvecklas snabbt och där cybersäkerheten i samhället är hotad. Utgående från utredningsarbetet inleds åtgärder för att utveckla cyberförsvaret,

inklusive nödvändig författningsberedning. Åtgärderna syftar till att säkerställa att cyberförsvaret har de befogenheter, det kunnande och tillräckliga rättigheter att få information som säkerhetsmiljön förutsätter.

Internationellt samarbete är centralt för Finlands cybersäkerhet och cyberförsvaret. Det är en fördel för Finland att ha ett nära samarbete med internationella aktörer multilateralt, territoriellt och bilateralt. Det här gäller såväl det tekniska samarbetet som den politiska dialogen.

Även handräckningsuppgifterna har blivit allt mer krävande och tidskritiska, vilket förutsätter att myndighetssamarbetet och lagstiftningen utvecklas. Försvarsmakten stöder andra myndigheter enligt begäran om handräckning och samarbetsarrangemang.

Det internationella försvarssamarbetet stärker Finlands försvarsförmåga. Samarbetet utvecklar insatsberedskapen, stärker förebyggande av hot, höjer tröskeln för militär verksamhet som riktas mot Finland och skapar förutsättningar för att ta emot och ge politiskt och militärt bistånd vid behov.

Försvarssamarbete bedrivs utgående från Finlands egna utgångspunkter och gemensamma intressen. Samarbete under normala förhållanden är en grund för det samarbete som sker under undantagsförhållanden. Det förtroende som behövs för försvarssamarbete byggs upp genom en stabil och långsiktig verksamhet. I det bilaterala samarbetet betonas de länder som ur Finlands försvars synvinkel skulle vara betydande aktörer i norra Europa och i Östersjöområdet vid en krissituation.

Det är viktigt att Finland bevarar en så omfattande frihet som möjligt att fatta beslut i alla säkerhetslägen. Försvarssamarbetet har en central betydelse för att öka Finlands lägesuppfattning. Speciellt i en eventuell krissituation bör man kunna utbyta information om hur de andra aktörerna bedömer att säkerhetsläget kommer att utvecklas och hur de planerar sina egna åtgärder. Genom samarbete kan Finland också signalera om grunderna för sin egen verksamhet. Det här förbättrar förutsägbarheten och beredskapen samt ökar stabiliteten.

Försvarsförvaltningen deltar aktivt i verkställandet och utvecklingen av rustningskontrollfördrag och -arrangemang och förtroendeskapande åtgärder. Försvarsmakten upprätthåller och utvecklar sin beredskap för verksamhet som tjänar detta. Försvarsmakten förbereder sig för sin del för att förebygga naturligt uppkomna, oavsiktligt eller avsiktligt spridda biologiska hotsituationer samt svara mot dem. Försvarsmakten fortsätter att utveckla de förmågor som CBRNE-hot (kemiska ämnen, biologiska sjukdomsalstrare, radioaktiva ämnen, kärnvapen och explosiva vapen) förutsätter även inom ramen för det internationella försvarssamarbetet. Aktörerna inom försvarssektorn har en viktig roll inom hälsosäkerhet.

Genom bilateralt och multilateralt materielsamarbete skapas förutsättningar för att utveckla och upprätthålla en kostnadseffektiv materiell förmåga och för militär försörjningsberedskap. Materielsamarbetet mellan försvarsförvaltningarna stöder den inhemska försvarsindustrins strävanden att bli internationell och bilda nätverk och stärker den militära försörjningsberedskapen.

Forskning och utveckling är ett centralt område inom försvarssamarbetet. Med stöd av det skapas ett kunskapsunderlag för planering och beslutsfattande, möjligheter till materiel-samarbete och förutsättningar för kompatibilitet och gemensamma operationer mellan förmågorna och att ge och ta emot bistånd.

4.2 Tyngdpunkter inom upprätthållandet och utvecklandet av försvarssystemet

Det främsta syftet med att upprätthålla försvarsförmågan är att förebygga användningen av och hot om användning av militära maktmedel.

Den förebyggande effektiviteten utgörs av tröskeeffekten, som hela samhället och alla förvaltningsgrenar skapar med beredskap och sin övriga verksamhet. Försvarsmakten producerar tröskeeffektens militära del. Tröskeeffekten är till sin natur försvarsmässig.

Ifall förebyggandet av användning av militära maktmedel misslyckas, avvärjs angreppet. Om läget försämras ytterligare, försöker man även då begränsa det genom att skapa trösklar som ska hindra angriparen från att uppnå sina målsättningar, och som angriparen bedömer som olönsamma att överskrida. Finland måste kunna försvaras med nationella resurser.

Planeringen av det militära försvaret bygger på en bedömning av möjliga militära hot som riktas mot Finland. Man bedömer att de militära hot som riktas mot Finland mest sannolikt hänför sig till en allmäneuropeisk kris eller är en följd av en militär konflikt som utvecklas i Finlands närområde. Observationerna av dagens kriser och militära konflikter visar att användningen av metodarsenalen för bredspektrig påverkan har ökat.

I bredspektrig påverkan kan vid sidan av andra metoder ingå militär påtryckning eller användning av militära maktmedel. Bredspektrig påverkan kan leda till en begränsad eller omfattande militär konflikt snabbt eller som följd av en långvarig påverkningsoperation.

En militär operation kan genomföras överraskande med trupper som är i ständig beredskap och vapensystem med lång räckvidd. Med begränsade operationer kan man sträva

efter att ta i besittning objekt eller områden för att förbättra de militära verksamhetsföretsättningarna och påverka statsledningen i den stat som är föremål för påverkan, dess vidtagande av försvarsåtgärder och den för samhället kritiska infrastrukturens funktion.

I en militär kris kan påtryckning och utmaningar som riktas mot försvarssystemets beredskap pågå i månader. Under den här tiden kan militära krafter koncentreras till närområdet, vilket gör det möjligt att genomföra en omfattande militär operation. För att uppnå strategiska målsättningar, kan man genom omfattande operationer sträva efter att tränga in på strategiskt viktiga områden och lamslå försvarsförmågan hos den stat som är föremål för påverkan.

Vid bekämpningen av bredspektrig påverkan är det viktigt att alla aktörer kan svara för sina uppgifter enligt principerna i lagstiftningen och för den övergripande säkerheten. Detta förutsätter nära myndighetssamarbete, en täckande lägesbild och en koordinerande ledningsstruktur. Försvarssystemet måste kunna svara mot militära hot som en del av bekämpningen av bredspektrig påverkan och för sin del skapa trösklar mot andra påverkningssätt som försvagar försvarsförmågan.

Försvarets sätt att genomföra detta utvecklas för att bättra svara mot de förändringar som har skett i den militära verksamhetsmiljön, krigföringen och hoten. Finland försvaras genom att mera effektivt än tidigare utnyttja statens samtliga resurser inklusive de möjligheter som det internationella försvarssamarbetet erbjuder. Grunden för den här helhetsinriktade territorialförsvarsdoktrinen utgörs av prestationsdugliga operativa trupper och system, ett lokalförsvaret som bygger på en omfattande reserv och ett myndighetssamarbete som är under utveckling. En central del av det helhetsinriktade territorialförsvaret är förmågan hos lokalförsvaret som håller på att förnyas att förebygga och bekämpa även bredspektrig påverkan över hela landet.

Finlands säkerhetsomgivning förutsätter även i fortsättningen att försvarsberedskapen upprätthålls på minst nuvarande nivå. Övervakningen och tryggheten av den territoriella integriteten säkerställs i alla säkerhetslägen. Försvarsberedskapen utvecklas att bättre än tidigare omfatta alla domäner.

Indelningen av Försvarsmaktens trupper förnyas under redogörelseperioden så, att begreppet territoriella trupper som tidigare har varit i användning slopas i och med reformen av lokalförsvaret. Försvarsmaktens krigstida trupper indelas i fortsättningen enligt användningsprincipen i operativa trupper och lokala trupper. Med de lokala trupperna skapas en riksomfattande täckning, möjliggörs en effektiv användning av de operativa trupperna och tryggas de för försvaret och samhället vitala funktionerna. Genom reformen utökas de lokala truppernas beredskap och förmågor. Operativa trupper används för att skapa en tyngdpunkt för försvaret samt för krävande stridshandlingar i snabbt tempo.

Användningen av värnpliktiga och anställda för uppgifter som hänför sig till beredskap bör förbättras genom att utveckla förfaringssätt och granska behov att ändra lagstiftningen. Regleringen av försvarsberedskapen måste också kunna övas ännu mer flexibelt och i mer omfattande mån.

Gränsbevakningsväsendets befogenheter och höga beredskap utnyttjas i försvarssystemet vid övervakning och tryggnad av den territoriella integriteten. Då beredskapen höjs, används gränstrupperna för uppgifter inom mark- och sjöförsvaret som en del av försvarssystemet. Vid behov kan gränstrupper anslutas till Försvarsmakten. Gränsbevakningsväsendets försvarsplanering och -förberedelser genomförs i samverkan med Försvarsmakten. Gränstruppernas sammansättningar, användningsprinciper och försvarsmateriel utvecklas som en del av försvarssystemet i samverkan med Försvarsmakten. Vid utvecklandet tar man speciellt i beaktande de ännu större beredskapskraven. I fråga om Gränsbevakningsväsendets materielanskaffningar fortsätter man samarbetet för att ta försvarsförstågan i beaktande.

4.2.1 Markförsvaret

Genom markförsvaret förebyggs och vid behov avvärjs ett markanfall som riktas mot Finland. I markförsvaret deltar alla försvarsgrenar samt Huvudstaben och Huvudstaben underställda inrättningar. Armén svarar för planering, koordinering och ledning av markförsvaret. Markförsvaret genomförs genom att skapa den avvärjningsförmågan som situationen och uppgiften kräver, och med vilken förhindras att landområdena erövrats och med vilken motståndaren som angripit landet landvägen besegras med stöd av luft- och sjöförsvaret. Markförsvaret täcker hela landets territorium. De andra myndigheterna stöds i tryggnaden av samhällets vitala funktioner. Armén har utvecklats starkt på 2010-talet, och Armén har förmågan att avvärja motståndarens omfattande markoperationer.

På 2020-talet kan Arméns förmågor upprätthållas med planerade resurser. Användningsprinciperna för, kunnandet hos och utrustningen inom Arméns operativa och lokala trupper dimensioneras enligt verksamhetsområdenas krav och resurser. I Arméns verksamhet betonas utvecklandet av beredskap och lokalförsvaret, rörliga operationer och koncentration av verkan till de viktigaste målen. Av territoriella stridsavdelningar upprättas rörliga och prestationsdugliga lätta infanteri- och jägartrupper, med vilka man svarar mot uppgifterna inom lokalförsvaret som håller på att förnyas.

Arméns rörlighet, eldkraft och slagförmåga utvecklas på 2020-talet genom anskaffning av nya bepansrade trupptransportfordon, uppgradering av livscykeln för CV 9030-pansarskyttebandvagnsmaterielen och tilläggsanskaffningar av pansarvärnsvapen. Finland deltar i rollen som ledande stat i EU:s multinationella utvecklingsprojekt för bepansrade

fordon, inom vilket man förbättrar den arktiska rörligheten genom att utveckla ersättare till bandlastbilarna. Kommissionen har beviljat finansiering för projektet från Europeiska försvarsfondens förprogram. Arméns övervaknings- och målanvisningsförmåga förbättras genom anskaffning av lätt UAV-materiel samt den nya generationens materiel för verksamhet i mörker. Genom ett rörligt och eldkraftigt artillerisystem ersätts en del av artilleriet som föråldras. Skyddet för trupper och enskild soldat förbättras genom anskaffningar av skydds- och kamouflagemateriel och personlig utrustning för soldater. De obemannade luft- och marksystemens lämplighet för markförsvarets olika uppgifter utreds och man förbereder sig för en mer omfattande användning av dem. Utvecklandet av Arméns ledningssystem möjliggör ett rörligt ledande av både de operativa och de viktigaste lokala trupperna.

Arméns förmåga till långräckviddig bekämpning utvecklas på 2020-talet så, att räckvidden för det tunga raketkastarsystemet utökas märkbart från nuvarande 80 kilometer genom anskaffning av ammunition. Samtidigt utvecklar Armén förmågor med vilka möjliggörs ledning och målanvisning av de andra försvarsgrenarnas långräckviddiga bekämpning. I utvecklandet beaktar man de förmågor som uppstår i samband med Flottilj 2020- och HX-projekten.

Systemen som är centrala för Armén föråldras och verksamhetsmiljöns krav på 2030-talet förutsätter att Armén förnyas från och med slutet av 2020-talet. Planeringen av ersättandet av pansarvärnsbeväpningen, pansarskyttebandvagnsmaterielen, artillerivapnen och luftvärnssystemen samt moderniseringen av ammunition fortsätter för att upprätthålla avvärjningsförmågan vid markanfall.

4.2.2 Sjöförsvaret

Genom sjöförsvaret förebyggs och vid behov avvärs angrepp som kommer från havet och tryggas samhällets sjöförbindelser och den territoriella integriteten till havs. I sjöförsvaret deltar alla försvarsgrenar samt Huvudstaben och Huvudstaben underställda inrättningar. Marinen svarar för planering, koordinering och ledning av sjöförsvaret. Vid utvecklandet av sjöförsvaret betonas beredskap, eldanvändning, lägesbild, stridsuthållighet, avståndsverkande vapensystem och undervattenskrigföring. Marinens ledningsförmåga utvecklas genom att mobila ledningslösningar byggs.

I projektet Flottilj 2020 byggs fyra multirollkorvetter i Pohjanmaa-klassen under åren 2022–2027. Fartygen används för långvarig närvaro året om till havs i alla väder- och isförhållanden på Östersjön. Fartygens uppgift är mobil övervakning och mobilt tryggnade av den territoriella integriteten, ledning av operationer till havs, ubåtsbekämpning, sjöminering samt yt- och luftvärn.

Under redogörelseperioden tar man i bruk ett nytt ytmålsrobotsystem, torpeder som stärker undervattenskrigföringsförmågan och moderniserade minor. De nya systemen möjliggör territoriellt sjöherravälde. Med ytmålsrobotarna kan man även påverka mål som befinner sig på ett avstånd av över 200 kilometer till lands. Ytmålsrobotsystemen monteras på korvetterna i Pohjanmaa-klassen, ytmålsrobotbatterierna samt de ombyggda robotbåtarna i Hamina-klassen. Torpedsystemen monteras på fartygen i Pohjanmaa-klassen och Hamina-klassen. Hamina-klassen utrustas med ett nytt stridsledningssystem.

En förutsättning för sjöförsvaret är en lägesbild av den maritima domänen som skapas genom sjöövervakning samt hög beredskap att använda eld. Havsområdets integritet övervakas och tryggas tillsammans med de andra försvarsgrenarna och myndigheterna. Sjöövervakningens förmågor säkerställs genom upprätthållande av ytövervakningssystemen och genom inledande av förnyande av undervattensövervakningssystemet. Vid förnyandet beaktas obemannade system som lämpar sig för territorialövervakning.

Marinens kustförband deltar i bekämpningen av angrepp som kommer från havet. Kustförbanden innehar områden på kusten och i skärgården som är viktiga för försvaret, skapar verksamhetsförutsättningar för de operativa trupperna och deltar i skapandet av en lägesbild.

Kustbatterierna som skapar territoriell och lokal eldkraft upphör i slutet av 2020-talet. Kustbatteriernas förmågor ersätts för att kustförbandens förmåga att bekämpa anfall från havet ska bestå. Genom grundreparationer och anskaffningar av båtmaterielen säkerställs kustförbandens rörelseförmåga ända fram till början av 2030-talet. Kustförbandens ledningsförmåga förbättras genom systemanskaffningar.

Förnyandet av impuls- och kontaktröjningsförmågan inleds genom att ersätta fartygen i Kuha- och Kiiski-klassen som håller på att bli föråldrade. Dessutom inleds planeringen av och det nödvändiga utredningsarbetet i fråga om ersättandet av förmågorna hos ytavvärjningen och oljebekämpningen som når slutet på sin livscykel på 2030-talet.

4.2.3 Luftförsvaret

Med luftförsvaret förebyggs och vid behov avvärjs angrepp som riktas mot Finland från luften och tryggas den territoriella integriteten i luftrummet. I luftförsvaret deltar alla försvarsgrenar samt Huvudstaben och Huvudstaben underställda inrättningar. Flygvapnet svarar för planering, koordinering och ledning av luftförsvaret. Det flerskiktiga luftförsvaret möjliggör för sin del upprättandet av Försvarsmaktens trupper och mark- och sjöförsvarets verksamhetsförutsättningar genom att hindra angriparens luftherravälde och

skydda kritiska mål och funktioner. Luftförsvarets förmågor utvecklas och används i alla försvarsgrenar.

Under redogörelseperioden leder Flygvapnet ibrukttagandet av HX-systemet. Multirollflygplanen som håller på att anskaffas tas gradvis i bruk från och med år 2025 och samtidigt inleder man en avveckling av det nuvarande Hornetsystemet. Den operativa förmågan säkerställs under övergången.

Luftvärnets höghöjdsluftvärnsförmåga förbättras och under redogörelseperioden utökas avvärjningsvolymen med ett luftvärnsrobotsystem som håller på att anskaffas. Dessutom upprätthåller man skiktningen i luftvärnets förmågor och den territoriella täckningen samt utvecklar luftvärnets målidentifieringsförmåga. Det växande hot som de obemannade flygfarkosterna utgör svarar man mot genom att utveckla förmågan att avvärja obemannade flygfarkoster.

Flygvapnet upprätthåller ständigt en identifierad luftlägesbild av Finlands och närområdets luftrum, delar den till Försvarsmakten och andra myndigheter och reglerar beredskapen genom att reagera omedelbart på det sätt som förändringarna i verksamhetsmiljön förutsätter. Systemet för spaning, underrättelse, övervakning och ledning som är integrerat i luftförsvaret vidareutvecklas för att förbättra ledningsförutsättningarna för luftoperationer.

Flygvapnets pilotutbildning dimensioneras för att svara mot Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets behov som är under utveckling.

4.2.4 Cyber-, informations- och rymdförsvar

Försvarsmaktens funktionsförmåga och system är allt mera beroende av digitalisering, information och utnyttjande av rymden. Med försvarssystemet måste man i allt större omfattning kunna övervaka olika slags domäner, förstå överlappande verkningar mellan dem och vid behov inleda försvarsåtgärder i olika domäner.

Försvarsmakten svarar för Finlands militära cyberförsvar som en del av den nationella cybersäkerheten. Målsättningen för skydd, spaning, underrättelse samt påverkan som hör till cyberförsvaret är att trygga både Försvarsmaktens egna och övriga system som direkt påverkar försvarsförmågan i synnerhet från statliga hotaktörer och deras representanter så att Försvarsmakten kan klara av sina lagstadgade uppgifter. Försvarsmakten har skyldighet att avvärja underrättelseinhämtning i datanät som riktas mot försvaret och försvarssystemet samt cyberangrepp i synnerhet då, när det är fråga om en statlig aktör. Cyberförsvaret

genomförs i samverkan med nationella och internationella säkerhetsmyndigheter, och Försvarmakten stöder i cybersäkerheten andra myndigheter genom handräckning.

Cyberdomänen skyddas genom att höja tröskeln för cyberangrepp. Cyberhoten måste kunna observeras i tid, och förändringarna i cyberrymden måste kunna följas i realtid. Med hjälp av cyberförsvarets övervaknings- och lägesbild observeras och identifieras statliga och andra hotaktörer och förhindras tillträdet till system och information som är centrala ur försvarssystemets synvinkel. En bättre nationell grund skapas för att utveckla cyberpåverkan och cybermotåtgärder.

Informationsförsvarets betydelse har fortsatt att öka efter den föregående redogörelsen i likhet med betydelsen av förmågan att avvärja cyberhot. Mängden utifrån styrd och annan information som är avsedd att skada och sätten att sprida den fortsätter att öka, och ett effektivt informationsförsvar förutsätter av Försvarmakten bland annat digitala verktyg som utvecklas för att följa informationsmiljön och igångsättande av försvarsåtgärder vid behov. I informationsförsvaret och för att svara mot informationspåverkan är det centralt att kunna förena informationsinnehållen och verksamhetssätten inom kommunikation mellan myndigheterna och de andra aktörerna med en sådan snabbhet, som krävs för att kunna reagera så att det har en verkan. Informationsförsvarets förmågor utvecklas tillsammans med myndigheter och internationella partner genom att säkerställa klara och aktuella befogenheter. Vid utvecklandet tas i beaktande bland annat de åtgärder som berör hur statsförvaltningen svarar mot informationspåverkan.

Med rymdförsvar skyddar man mot hot som riktas från rymden mot försvarets funktioner och det övriga samhället samt säkerställer att för samhället kritiska rymdsystem och -tjänster kan fungera under alla förhållanden. Försvarmaktens och de andra myndigheternas verksamhet är allt mera beroende av rymdsystem. Grunden för rymdförsvaret utgörs av rymdlägesbilden. Försvarmakten utvecklar sin förmåga att upprätthålla en rymdlägesbild dygnet runt i samarbete med andra myndigheter och internationella partner.

4.2.5 Försvarmaktens övriga gemensamma förmågor

Försvarmaktens övriga gemensamma förmågor är spanings- och underrättelse-, lednings- och logistiksystem, specialtrupper samt en del av vapensystemen med lång räckvidd. Gemensamma förmågor används för att uppnå operationernas målsättningar i alla beredskapslägen. De används centralt ledda runt om i landet och i alla domäner.

Den militära underrättelseverksamheten inhämtar och behandlar information om militär verksamhet som riktas mot Finland eller som med tanke på Finlands säkerhetsmiljö är betydelsefull, producerar underrättelseinformation som stöder beslutsfattande samt

upprätthåller förmågan att producera förhandsvarning om militärt hot som riktas mot Finland. Den militära underrättelseverksamheten som stöd för Försvarmaktens högsta ledning och statsledningens beslutsfattande vidareutvecklas. I arbetet med att utveckla den militära underrättelseverksamheten beaktas de möjligheter som de strategiska förmågeprojekten medför. För att trygga inhämtningen av information utvecklas underrättelse- och övervakningssystemet och analys- och informationshanteringsförmågan stärks. Den militära underrättelseverksamheten verkar i samarbete med den civila underrättelsetjänsten vid underrättelse som gäller statliga hot. Utvecklingen av användningen av befogenheterna i lagen om militär underrättelseverksamhet fortsätter och de nya underrättelsemetoderna etableras som en del av organisationens verksamhet.

Förmågan att snabbt påverka mål som är på långt avstånd är en central del av militärt förebyggande. Med den avståndsverkande vapensystemförmågans höga beredskap och räckvidd förebyggs och avgränsas angrিপarens möjligheter att använda avståndsverkande vapen. Utvecklandet av förmågan till gemensam eldanvändning fortsätter genom anskaffning av ammunition för avståndsverkande vapensystem för Armén, Marinen och Flygvapnet. Ledandet och utrustningen av och rörligheten hos Försvarmaktens specialtrupper utvecklas att svara mot uppgifterna och verksamhetsmiljön.

Försvarmaktens ledningssystem ska möjliggöra Försvarmaktens centrerade ledande och opererande i alla domäner. Genom att utveckla ledningssystemet ska man kunna främja den förändring som Försvarmaktens digitaliseringsprogram medför. Försöks- och utvecklingsverksamheten som stöder kunskande och förändringar inom ledningssystemområdet förbättras genom att en ny ledningssystemskola grundas.

Försvarmakten skapar och opererar sina egna operativa datasystem. Försvarmaktens telekommunikationsnät utvidgas till de viktigaste områdena för Försvarmakten. Förutom de egna accessnäten förbereder man sig för att använda samarbetspartnernas, de kommersiella operatörernas och andra myndigheters telekommunikationsnät.

Ledningsförmågan säkerställs genom cyberförsvar samt data- och informationssäkerhetslösningar. Telekommunikations- och informationsutbyteslösningarnas kompatibilitet säkerställs genom multinationella standarder. Kompatibiliteten och kostnadseffektiviteten förbättras genom att utnyttja statens gemensamma informationssystem och genom att utveckla dem tillsammans.

Utvecklandet av logistiksystemets beredskap och förmågor fortsätts för att stödja truppernas opererande samt möjliggörandet av användningen av nya förmågor som skapas. Det logistiska stödnätet uppdateras enligt reformen av lokalförsvaret. Beredskap för att ta logistiksystemets förmågor i bruk för att stödja även andra myndigheter upprätthålls och utvecklas för beredskap i krissituationer.

Samarbetet som grundar sig på avtal mellan Försvarsmakten och tjänsteproducenter utvecklas och fördjupas. Genom gemensamma övningar och genom att regelbundet testa beredskapen säkerställs tjänsteproducenternas förmåga att stödja Försvarsmakten i alla säkerhetslägen. Ett effektivt ledande av användningen av Försvarsmaktens och partnerernas logistiska resurser förutsätter en fortsatt utveckling av informationssystemen.

4.2.6 Utvecklande av lokalförsvaret

Lokalförsvaret utvecklas till en helhet av militära förmågor som täcker hela landet, och som för sin del förebygger och bekämpar även bredspektrig påverkan. De lokala trupperna bildar ett riksomfattande nätverk, som förmår utöva ett mångsidigt och krävande myndighetssamarbete. De lokala trupperna används till upprättande av trupper, stridsuppgifter, skydd av objekt och stöd av andra myndigheter samt samhället. Med hjälp av de lokala trupperna skyddar man för försvaret och den övriga verksamheten i samhället viktiga objekt och deltar i återställande av funktioner efter störningssituationer tillsammans med myndigheterna och övriga aktörer. I de lokala trupperna använder man bättre än tidigare reservisternas lokalkännedom och kunnande som förvärvats i det civila livet.

De lokala truppers antal utökas från och med år 2025 genom att omvandla huvuddelen av de territoriella trupperna till lokala trupper. Samtidigt utvidgas de lokala truppers uppgifter och kravnivån stiger. I och med förändringen hör mera trupper än tidigare till de lokala trupperna, vilka kan användas för stridsuppgifter även i situationer som utvecklas snabbt. Med lokalförsvarets truppreserv möjliggörs markförsvarets förmåga till långvarig krigföring inom hela landet.

De lokala truppers beredskap och utrustning utvecklas i enlighet med kraven som föranleds av en utökning av deras uppgifter. De lokala truppers repetitionsövningar och frivilliga övningar utökas i takt med att de territoriella trupperna utgår ur truppstrukturen. Utvecklandet av de lokala trupperna möjliggör en meningsfull karriär för reservisterna i uppgifter i undantagsförhållanden av olika nivå samt de aktivas deltagande i försvaret. Reservisternas engagemang och nätverksbildande betonas då lokalförsvarets uppgifterna blir mera mångsidiga. Vid utbildning och rekrytering av lokala trupper utnyttjas allt mera det frivilliga försvarets resurser och frivilliga reservister. Reservisternas deltagande i försvaret främjas genom att förnya utbildningen och effektivera landskapstruppers förmågor.

Truppförbanden och regionalbyråerna som lyder under dem kvarstår i en betydande roll vid planeringen och genomförandet av lokalförsvaret. Lokalförsvarets övningar är fortfarande i en central ställning vid utvecklandet och utövandet av myndighetssamarbetet. Övningarna utvecklas för att svara mot de regionala särdragen samt lokalförsvarets uppgifter som blir allt bredare.

4.2.7 Strategiska förmågeprojekt

Upprätthållandet av försvarsförmågan förutsätter ett fulltaligt ersättande av Hornetsystemet med prestationsdugliga multirollflygplan från och med år 2025 enligt riktlinjerna i den föregående försvarsredogörelsen. De nya multirollflygplanen är grunden för luftförsvaret och en nödvändig del av mark- och sjöförsvaret. Med jaktplansförmågorna förnyas för sin del spaning, underrättelse, övervakning och ledning. En effektiv användning av multirollflygplanen förutsätter att verksamhetsprinciperna för luftförsvaret och försvarssystemet utvecklas, för att de nya förmågorna kan utnyttjas till fullo. Funktioner, strukturer och infrastrukturer utvecklas för att optimera användningen av materielen. Man planerar att jaktplanen ska användas till och med början av 2060-talet.

Projektet som syftar till att ersätta Hornetsystemet har pågått från och med år 2015 enligt förmåge- och försörjningsberedskapskraven som Försvarsmakten fastställt samt de förbehåll som statsledningen fastställt. Riksdagen har godkänt finansieringen för projektet och statsrådet fattar anskaffningsbeslutet i slutet av år 2021. Verknigen av förmågorna hos och kostnaderna för livscykeln för det nya systemet på försvarssystemet är planerad att stödja anskaffningsbeslutet för HX-systemet med beaktande av kraven som statsrådet ställde år 2019.

Riktlinjerna för verkställande av projektet Flottilj 2020 har dragits upp i statsrådets försvarsredogörelse för år 2017. Statsrådet fattade anskaffningsbeslutet hösten 2019 och projektet framskrider. Med förmågorna hos de fyra multirollkorvetter som kommer att byggas ersätts i projektet förmågorna hos sammanlagt sju stridsfartyg som håller på att föråldras eller som redan tagits ut bruk. Projektets första fartyg börjar byggas år 2022. Förutom sjöförsvaret kompletterar fartygen i Pohjanmaa-klassen den nationella lägesuppfattningen genom att producera spanings-, underrättelse- och övervakningsinformation om läget till sjöss och luftrummet. Med dem deltar man i det riksomfattande luftförsvaret och den avståndsverkande verksamheten.

Utöver försvarsuppgifterna stöder fartygen även andra myndigheter, och med dem kan man delta i krishantering och lämnande av militärt bistånd. Man har planerat att fartygen i Pohjanmaa-klassen ska vara i bruk ända till 2050-talet.

Tyngdpunkterna inom upprätthållandet och utvecklandet av försvarssystemet under redogörelseperioden är:

- upprätthållande av försvarsberedskapen och utvecklande av den materiella beredskapen
- verkställande av de strategiska förmågeprojekten och inledande av ibruktagande av nya förmågor
- upprätthållande av de övriga delarna av markförsvaret och försvarssystemet under verkställandet av de strategiska förmågeprojekten
- utvecklande av lokalförsvaret och de lokala trupperna.

4.3 Värnplikt, frivilligt försvar och försvarsvilja

Värnplikten är grunden för Finlands försvarslösning. Värnpliktssystemet producerar en bred reserv, vilket gör det möjligt att försvara hela landet. I det nuvarande värnpliktssystemet finns det med tanke på det militära försvaret inte några betydande behov av förändring. De förändringar som hänför sig till verksamhetsmiljön, befolkningen, samhället och teknologin förorsakar dock behov att utveckla värnplikten. Genom att utveckla värnplikten produceras med tanke på helheten förmågor för alla uppgifter inom Försvarsmakten. Strävandena att engagera medborgarna i försvaret utvecklas genom att öka i synnerhet kvinnornas och reservens möjligheter att delta. Utvecklingen av värnplikten innehåller värnpliktens olika skeden allt från uppåtdet till beväringstjänsten och tiden i reserven.

Den år 2020 tillsatta parlamentariska kommittén fastställer målsättningarna för att stärka och utveckla värnplikten. Enligt beslutet att tillsätta kommittén utgår man vid utvecklingen från det militära försvarets behov och att utvecklingen bör producera operativt mervärde. Förutom de identifierade utvecklingsalternativen ska man dessutom stärka försvarsviljan och likabehandling. Genom att samordna de här förutsättningarna säkerställer man att värnplikten kvarstår som en effektiv och allmänt godkänd grund för vårt försvar. Ur den övergripande säkerhetens synvinkel är det nyttigt att även civiltjänstgöringssystemet utvecklas samtidigt i enlighet med störningssituationerna och undantagsförhållandena i samhället.

En omfattande reform av beväringutbildningen pågår. Programmet Utbildning 2020 syftar till att genom en effektiv utbildning som utnyttjar teknologin och optimerar utbildningsstrukturerna producera högklassigt kunnande, säkerställa att utbildningsvalen som görs under militärtjänstgöringen lyckas samt främja en mångsidig funktionsförmåga och övningsverksamhet. För att förbättra utbildningsvalen bygger man upp ett nytt

digitaliserat urvalssystem som stöds av artificiell intelligens. De ekonomiska förmånerna under militärtjänstgöringen utvecklas under redogörelseperioden.

Man strävar efter att öka antalet kvinnor som fullgör frivillig militärtjänst. Målsättningen är att utnyttja ökningen i antalet sökande för att säkerställa storleken och kvaliteten på Försvarens reserv. Genom att öka antalet kvinnor fördjupar man försvarets samhälleliga verkan och försvarsviljan sant ökar jämställdhet och likabehandling.

Utbildningen av reserven effektiveras genom att utveckla olika övningsformer: repetitionsövningar, frivilliga övningar som Försvarens ordnar, frivillig försvarsutbildning samt reservisternas självständiga utvecklande av det egna kunnandet inklusive möjligheter till skjutövning. En mer flexibel användning av värnpliktiga för att stödja de andra myndigheterna utreds.

Den reviderade lagen om frivilligt försvar främjar systematisk planering, förberedelser och genomförande av utbildningen av reserven. I den utbildning som Försvarens utbildningsförening (MPK) och dess medlemsorganisationer ordnar utvecklas en resultatutvecklad helhet, som stöder Försvarens militära utbildning och dess behov. Dessutom gör revideringen det möjligt att utveckla Försvarens utbildningsföreningens och Försvarens gemensamma verksamhet till ett operativt partnerskap och koordinering av repetitionsövningarna, Försvarens frivilliga övningar och det frivilliga försvaret mera effektivt än tidigare.

De ungas försvarsmedvetenhet förbättras. Den parlamentariska värnpliktskommittén utreder hurdana möjligheter det allmänna utbildningssystemet har att främja de ungas kunskaper i frågor som berör den övergripande säkerheten, försvarsplikten och den allmänna värnplikten. Försvarens arbetar med att rikta information till de unga som en del av uppbyggarens reformen. Värnpliktskommittén utreder dessutom om det finns möjligheter att utvidga uppbyggarens till att gälla hela årsklassen, även kvinnor. Med hjälp av Försvarens elektroniska tjänster som är under utveckling gör man det lättare för de värnpliktiga att vara i kontakt med Försvarens då de behöver sköta sina ärenden. Med alla de här åtgärderna försöker man samtidigt upprätthålla försvarsviljan.

4.4 Försvarssamarbetets tyngdpunktsområden

Förändringen i verksamhetsmiljön har påverkat försvarssamarbetet så att i samarbetet betonas starkare än tidigare frågor som hänför sig till säkerhetsläget i närområdet, förändringen i hotmiljön, militära förmågor, lägesuppfattning och samverkan i krissituationer. Regelbundna och mångsidiga internationella övningar är en viktig del av samarbetet.

Under de senaste åren har Finlands försvarssamarbete aktivt och målmedvetet utvecklats genom att bygga upp ett nätverk av bilateralt och multilateralt försvarssamarbete, där ramdokument för försvarssamarbete har uppgjorts tillsammans med centrala partner. Tyngdpunkten är lagd på upprätthållande av försvarssamarbetsnätverket och utvecklande av innehållet i samarbetet. Nya ramdokument för försvarssamarbetet kan uppgöras från fall till fall enligt övervägande och i enlighet med de beslut som fattas.

En av försvarssamarbetets målsättningar är att utveckla förmågan att agera tillsammans med Finlands viktigaste partner i alla säkerhetssituationer, inklusive krissituationer. Detta stärker Finlands säkerhet och skapar förutsättningar för koordinering och samordning av åtgärder då ett särskilt beslut fattats om det.

Man har fortsatt en fördjupning av det internationella materielsamarbetet tillsammans med de nordiska länderna (Nordefco), inom ramen för Europeiska unionen, med Nato och bilateralt med de viktigaste partnerländerna.

Inom det internationella försvarssamarbetet inom logistik betonas samarbetet med Sverige och de andra nordiska länderna. Inom ramen för det övar man beslut och etablerar man verksamhetsmetoder som hänför sig till värdlandsstödet (*Host Nation Support*).

Finland fortsätter att stärka försvarssamarbetet med centrala partner och säkerställer samtidigt upprätthållandet och utvecklandet av samarbetet samt ett betydelsefullt innehåll för det och de resurser som förutsätts för detta. De olika försvarssamarbetsarrangemangen kompletterar varandra.

4.4.1 Multilateralt försvarssamarbete

Europeiska unionen

EU:s säkerhets- och försvarssamarbete fördjupas, vilket stärker unionen som en självständig aktör och en säkerhetsgemenskap samt medför verktyg för att utveckla medlemsländernas försvar. Frankrikes och Tysklands centrala roll är även i fortsättningen en grundförutsättning för en fördjupning av EU:s försvarssamarbete. Finlands stöder ett stärkande av EU:s säkerhets- och försvarspolitik och deltar aktivt i utformningen av EU:s gemensamma försvarspolitik. Det är i Finlands intresse att EU, enligt den utrikes- och säkerhetspolitiska globala strategin, kan försvara sina intressen, verka för stabilitet i sina närområden och stödja Europas försvar. Finland är redo att ge och ta emot bistånd enligt EU:s klausul om ömsesidigt bistånd (artikel 42.7 i fördraget om EU) och solidaritetsklausul (artikel 222 i EUF-fördraget). Att ge och ta emot bistånd grundar sig på ett nationellt beslut. Finland deltar även i övningar som hänför sig till tillämpning och genomförande av dessa artiklar.

Inom EU:s försvarssamarbete har det permanenta strukturerade samarbetet (Pesco) en central roll. Finland stöder utvecklandet av Pesco, verkställer åtaganden som har gjorts inom ramen för det och deltar i Pesco-projekt. Ett annat centralt initiativ, Europeiska försvarsfonden, skapar nya möjligheter för forsknings-, teknologi- och utvecklingsarbetet mellan medlemsländerna och deras försvarsindustri. Finland utnyttjar dessa möjligheter för att utveckla de nationella förmågorna och en industriell och teknologisk grund för Finlands försvar. EU:s försvarsinitiativ och nya verktyg uppmärksammas vid Försvarsmaktens planering så, att Finland kan både påverka utvecklandet av dem och dra nytta av dem. Finland stärker sitt deltagande i EU:s militära krishanteringsoperationer

Att utveckla den gemensamma europeiska strategiska kulturen är viktigt för att stärka det säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet. EU preciserar målsättningsnivån för sitt säkerhets- och försvarssamarbete med den s.k. strategiska kompassen, det vill säga med processen för strategisk utvärdering och styrning. Finland deltar aktivt i processen. Finland anser att EU bör vara en globalt sett trovärdig aktör, som klarar av att främja och försvara sina värderingar och intressen samt vid behov självständigt genomföra även krävande krishanteringsoperationer.

Då man utvecklar försvarets förmågor, måste man beakta förändringarna i verksamhetsmiljön och i synnerhet den teknologiska utvecklingens verkningar och möjligheter. Det här förutsätter att förbindelserna mellan säkerhet, försvar och de andra EU-politiksektorerna stärks konsekvent. Centrala helheter ur den här synvinkeln är bland annat militär rörlighet, hybrid- och cyberhot, nya omvälvande teknologier, artificiell intelligens och digitaliseringen, rymden samt sambandet mellan klimatförändring och säkerhet. EU-samarbetet är viktigt för att utveckla den militära försörjningsberedskapen och samhällets övergripande resiliens samt för att stärka grunden inom försvarsindustrin och -teknologin.

Även en intensifiering av EU-Nato-samarbetet är allt viktigare och medför mervärde för att svara mot utmaningar i verksamhetsmiljön. Europeiska kompetenscentrumet för motverkande av hybridhot, som verkar i Helsingfors, är ett viktigt samarbetsorgan, som stöder EU, Nato och deras medlemsländer i motverkandet av hybridhot.

Nato

Nato är en central aktör i att främja den transatlantiska och europeiska säkerheten och stabiliteten. Nato erbjuder Finland och de andra partnerskapsländerna samarbetsmöjligheter utgående från ömsesidig nytta. Finland utvecklar Natopartnerskapet från sina egna utgångspunkter och utnyttjar de partnerskapsverktyg och samarbetsprogram som Nato erbjuder för att stärka Finlands försvar. Deltagandet i Natos krävande övningar och krishantering utvecklar Finlands egna förmågor och förmågan att samverka med partner. Deltagandet sker på separat beslut av republikens president och statsrådets utrikes- och

säkerhetspolitiska ministerutskott. I samarbetet beaktas det att partnerskapssamarbetet inte inbegriper några säkerhetsgarantier eller skyldigheter enligt artikel 5.

Förutom utvecklande av den försvarspolitiska dialogen, de militära förmågorna, samverkansförmågan och den gemensamma lägesuppfattningen samarbetar Finland med Nato bland annat i frågor som berör cyberförsvar, rustningskontroll, CBRN-frågor, utvecklande av resiliens, försvarsmaterielområdet och motverkande av hybridhot. Genom forskningssamarbetet med Nato strävar man efter att identifiera nya och omvälvande teknologier och deras inverkan på krigföring samt att skapa kompatibla lösningar. Samarbetet med Nato stöder även den militära försörjningsberedskapen.

Det nära samarbetet mellan Nato, Finland och Sverige (30+2) är en central del av Finlands partnerskapssamarbete, och det genomförs inom ramen för Natos partnerskap för utvidgade möjligheter (EOP). Dialogen om säkerhetssituationen i Östersjön och det praktiska militära samarbetet förbättrar Finlands möjligheter att påverka sin säkerhetsmiljö och ökar förutsägbarheten och stabiliteten inom området. Det ligger i Finlands intressen att föra en dialog med Nato även om säkerheten inom det norra området och om att hålla det utanför spänningarna. Att främja den politiska dialogen som förs med Nato är viktigt för Finland.

Till grunderna för Finlands utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik hör att upprätthålla en nationell rörelsefrihet samt valmöjligheter. Detta inbegriper en möjlighet att alliera sig militärt och ansöka om medlemskap i Nato. Beslut ses alltid över i realtid med beaktande av förändringarna i den internationella säkerhetsomgivningen. Genom den kompatibilitet som uppnås via samarbetet säkerställs att det inte uppstår några praktiska hinder för en eventuell anslutning.

Nordefco

Utvecklandet av det nordiska försvarssamarbetet, Nordefco, styrs förutom av 2009 års samförståndsavtal av Vision 2025 som godtogs år 2018, och i vilken fastställs de medelfristiga målsättningarna för samarbetet. I visionen konstateras att de nordiska länderna stärker sin försvarsförmåga och sitt samarbete i fred, kris och konflikt samt säkerställer en nära dialog i säkerhets- och försvarsfrågor. Målsättningen är att stärka varje lands nationella försvar samt förmåga att agera tillsammans. Att utveckla samverkansförmågan även vid kris och konflikt är en ny målsättning i det multilaterala nordiska försvarssamarbetet.

För att förverkliga den här visionen fortsätter de nordiska länderna samarbetet inom områden som militär rörlighet, övergripande säkerhet, militär försörjningsberedskap, lägesuppfattning, kriskonsultationer, resiliens, militär krishantering, logistiskt samarbete, utveckling av militära förmågor och utbildnings- och övningsverksamhet. Det

transatlantiska samarbetet stärks och den regelbundna dialogen med de baltiska länderna fortsätter. Inom försvarsmaterielområdet fortsätter man att kartlägga och genomföra gemensamma projekt och utvecklar det industriella samarbetet. Trots de nordiska ländernas olika försvarslösningar ser Finland en stor potential i att fördjupa försvarssamarbetet mellan länderna och deltar aktivt och initiativrikt i samarbetet.

Även Finlands, Sveriges och Norges trilaterala samarbete stöder uppnåendet av målsättningarna i Nordefcos Vision 2025.

Ländergrupper

Finland stöder försvarssamarbetet mellan de nordiska och baltiska länderna samt samarbetet mellan försvarsförvaltningarna i den så kallade Nordliga gruppen (*Northern Group*). Multinationella ländergrupper, såsom JEF (*Joint Expeditionary Force*), E12 (*European Intervention Initiative*) och FNC (*Framework Nations Concept*) utgör en viktig del av nätverket för försvarssamarbete. Aktiv verksamhet inom ländergrupperna stöder utvecklandet av försvarsförmågan, samverkansförmågan och lägesuppfattningen. Deltagandet stöder samtidigt även EU:s försvarssamarbete, Finlands partnerskapssamarbete med Nato och bilateralt försvarssamarbete. Det bilaterala och multilaterala försvarssamarbetet främjar Finlands målsättning att förebygga olika kriser. Dessutom utvecklar det förmågan att vid behov agera tillsammans med partnerskapsländerna även i krissituationer, då ett särskilt beslut fattats om det.

4.4.2 Bilateralt försvarssamarbete

Sverige

Finland är i likhet med Sverige ett land som inte tillhör någon militär allians. Båda länderna har ett nära försvarssamarbete även med sina andra internationella partner. Sverige har en stark ställning som Finlands närmaste bilaterala partner. Försvarssamarbetet med Sverige syftar till att stärka säkerheten i Östersjöregionen samt Finlands och Sveriges försvar. Försvarssamarbetet täcker fredstid, kristid, konflikter och krigstid. Ramen för det här samarbetet utgörs av samförståndsavtalet rörande försvarssamarbetet mellan Finlands och Sveriges regeringar (2018).

Försvarssamarbetet mellan Finland och Sverige täcker den operativa planeringen i alla situationer. Ett exempel på detta är utövande av den kollektiva självförsvarsrätten enligt artikel 51 i FN-stadgan. Ytterligare samarbetsområden som fördjupas är bland annat lägesbildsamarbete, gemensam användning av logistik och infrastruktur, värdlandsstödsarrangemang, övervakning och tryggnad av territoriell integritet och samarbete inom försvarsmateriel och -industri. Finlands målsättning är att skapa bestående förutsättningar för

militär samverkan och gemensamma operationer mellan Finland och Sverige i alla förhållanden. Inga begränsningar sätts på förhand för en fördjupning av försvarssamarbetet.

Samverkansförmågan, som är planerad, uppbyggd och övad under fredstid, har som syfte att Finland och Sverige kan genomföra försvarsrelaterade åtgärder baserade på förhandsplanering och skapade förutsättningar tillsammans i alla förhållanden.

Norge

Försvarssamarbetet med Norge utökas och fördjupas både bilateralt och tillsammans med Sverige. Centrala delområden inom det bilaterala försvarssamarbetet med Norge är försvarspolitisk dialog, samverkansförmåga, militär försörjningsberedskaps- och materiel-samarbete inklusive försvarsindustrisamarbete, samarbete inom operativ planering samt utbildningssamarbete.

Finlands, Sveriges och Norges trilaterala samarbete har som målsättning att skapa beredskap att genomföra militära operationer i kris- och konfliktsituationer, om man beslutar så. Trepartsförsvarssamarbetet ersätter inte Nordefcosamarbetet, utan det kompletterar både Finlands och Sveriges och Finlands och Norges bilaterala försvarssamarbete.

Förenta staterna

Förenta staterna är en viktig och nära partner för Finland. Försvarssamarbetet med Förenta staterna förbättrar Finlands försvarsförmåga. Förenta staterna är den viktigaste aktören utanför området i norra Europa. Att landet förbinder sig till Europa, både i form av bilaterala arrangemang och genom Nato, är centralt för säkerheten i Europa och även för Finland. Det nära samarbetet med Förenta staterna fortsätter och samverkansförmågan utvecklas.

Enligt avsiktsförklaringen om det bilaterala försvarssamarbetet är viktiga samarbetsdelområden bland annat en omfattande försvarspolitisk dialog, ett materielsamarbete som intensifieras och fördjupas inklusive militär försörjningsberedskap, informationsutbyte, förmågesamarbete, utbildnings- och övningsverksamhet, forskningssamarbete samt utvecklande av beredskap och samverkansförmåga. De nya teknologierna och speciellt Förenta staternas know-how i dem understryks vid utveckling av de militära förmågorna.

Förutom det bilaterala samarbetet är det trilaterala försvarssamarbetet mellan Finland, Sverige och Förenta staterna viktigt i synnerhet för att utveckla den försvarspolitiska dialogen, informationsutbytet och samverkansförmågan.

Övriga partnerländer

Finland fortsätter att intensifiera det trilaterala försvarssamarbetet även med andra sådana centrala partnerskapsländer, med vilka man har uppgjort ramdokument för försvarssamarbete.

Storbritannien, Tyskland och Frankrike är viktiga partner, med vilka man fortsätter att utveckla samarbetet bilateralt och multilateralt. Finland anser det viktigt att försvarssamarbetet med Storbritannien fortsätter så nära som möjligt även efter landets utträde ur EU. Estland är för Finland ett viktigt grannland, med vilket man har ett nära försvarssamarbete.

4.4.3 Krishantering

Krishantering är ett centralt instrument inom utrikes-, säkerhets- och försvarspolitikerna för att stödja konfliktlösning, stabilisering efter konflikter och uppbyggande av säkra samhällen. Genom att delta i militär krishantering påverkar man uppnåendet av Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska målsättningar, och deltagandet är en del av det internationella samarbetet och ansvarstagandet. Förutom de utrikes- och säkerhetspolitiska målsättningar utvecklar Finlands deltagande samtidigt den nationella försvarsförmågan.

Finland stärker sitt deltagande i internationell militär krishantering, inklusive FN-operationer och operationerna i Afrika. Finland bedömer sitt deltagande i den militära krishanteringen med tanke på påverkan och nationella målsättningar. I krishanteringen deltar man i krävande verksamhetsmiljöer, där säkerhetsriskerna har ökat. Finland tar i sitt deltagande hänsyn både till riktlinjerna i den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen om stärkandet av deltagandet i krishanteringen och till de nationella resurserna.

Den parlamentariska krishanteringskommittén utarbetade under det första halvåret 2021 övergripande mål för Finlands krishantering, som sträcker sig över regeringsperioderna. Kommittén gav utgående från riktlinjerna för målen en rekommendation, enligt vilken deltagandet i militär krishantering stärks så, att deltagande- och anslagsnivån för år 2020 ses som minimiutgångspunkt.

4.4.4 Internationell övningsverksamhet

Finland deltar även i fortsättningen aktivt i den internationella övningsverksamheten, som stöder upprätthållandet, utvecklingen och påvisandet av Finlands försvarsförmåga. Med den främjar man samverkansförmågan med de centrala partnerskapsländerna, får information om de andra instansernas verksamhet och stärker säkerheten i regionen.

Övningsverksamhetens tyngdpunkt är lagd på krävande trupp- och stabsövningar i Finlands närområde.

Vid planeringen av den internationella övningsverksamheten prioriteras övningar, som bäst utvecklar de förmågor och det kunnande som Försvarsmaktens lagstadgade uppgifter förutsätter och samverkansförmåga och beredskap. Viktiga är även övningar som man inte kan eller som det inte är ändamålsenligt att arrangera själv, och övningar som innehåller förmågor som Finland inte har. Man fortsätter att bjuda in internationella partner till övningar som arrangeras i Finland, och de här övningarna kan kombineras med de viktigaste partnerskapsländernas övningar.

Nato kan bjuda in även partnerländer till krävande övningar. Deltagandet i sådana här krävande övningar är motiverat med tanke på Finlands egna förmågor och samverkansförmåga. Finland deltar i Natos övningar endast i rollen som partnerskapsland och från sina egna nationella utgångspunkter. Man deltar i de internationella militära övningarna enligt de riktlinjer som republikens president och statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskott dragit upp. Riksdagens försvarsutskott och utrikesutskott informeras om Försvarsmaktens deltagande i det internationella övningssamarbetet.

4.5 Försvarets verksamhetsförutsättningar

4.5.1 Digitalisering och informationshantering

Digitaliseringen förändrar säkerhetsmiljön och handlingsmodeller samt producerar nytta genom nya teknologier. Vid sidan av de nya teknologierna ska man samtidigt utveckla lagstiftning, kunnande, förmåga att bedöma verkningar och teknisk förmåga. Målsättningen är att hantera de risker som hänför sig till nya teknologier. Genom digitalisering avser man även att utnyttja nya möjligheter genom optimering samt att skapa nya tjänster, funktioner och ny information. Digitalisering ska också utveckla nya förmågor. Försvarsmakten ska vara med och påverka nationella lösningar inom digitaliseringen. Den centrala målsättningen är att utveckla skicklighet som hänför sig till information och förmåga att leda med information, och dessa kan stödjas bland annat genom olika program för artificiell intelligens. Med hjälp av programmen kan man förbättra grunderna för beslutsfattande, eftersom informationen då fås snabbare i bruk och den är noggrannare.

Försvarsmakten skapar med sitt digitaliseringsprogram förutsättningar för utnyttjande av digitalisering och nya teknologier som hänför sig till den. Med programmet stöder man centraliserat ibruktagandet av nya teknologier och program i utvecklingsprogram och projekt. Med tanke på Försvarsmaktens ledningssystem bör produktionen av kritiska nät- och infrastruktur tjänster och kopplingsoperatörtjänster tryggas.

Genom att förnya datasystemet för verksamhetsstyrning och genom att bygga upp ett system för datastyrning, skapas tekniska förutsättningar och förbättrar man förmågan att stödja ledande genom information samt förmågan att hantera och analysera information övergripande och säkert. Nya överföringsteknologier inom mobildata, såsom 5G, utnyttjas i försvaret. Samtidigt ökar bland annat sårbarheterna som är förknippade med leveranskedjorna, vilket förutsätter utvecklande av riskhantering genom myndighetssamarbete. Detta understryker betydelsen av myndigheternas gemensamma lägesuppfattning, betydelsen av utbyte av information och operativ samverkan. Förutsättningarna för dem bör säkerställas genom ändamålsenlig lagstiftning. Teknologier utvecklas under ledning av den privata sektorn, och det förutsätter en fungerande reglering ur den nationella säkerhetens synvinkel.

Med tanke på den nationella säkerheten och försvaret är det nödvändigt att informationsmängderna, telekommunikationslösningarna och datasystemen kan skyddas mot missbruk. Geodata och motsvarande annan metadata är ett centralt element inom informationssamhället, i vilket ofta förenas även annan viktig information om objekt. Styrningsstrukturer som gäller för samhället kritisk infrastruktur och detaljerad information bör inte ges offentlighet.

Orienterings- och navigeringslösningar bör möjliggöra en säker operering enligt verksamhetsmiljöns krav. Möjligheten att använda geodata, data om tid och navigeringsdata beaktas vid utvecklandet av försvaret. Militär luftfart och obemannad luftfart fogas samman genom att utveckla hantering av området i det undre luftrummet.

4.5.2 Forskning och utveckling

Den teknologiska utvecklingen speciellt vad gäller digitalisering, artificiell intelligens, maskinautonomi, sorterteknologier och nya operativa domäner har en avgörande inverkan på utvecklandet av militära förmågor. Autonoma och delvis autonoma system som en del av den militära förmågan ökar, vilket understryker samverkan mellan människa och maskin. Den nya teknologins möjligheter bör utnyttjas, men samtidigt bör man beakta de etiska utmaningar och juridiska begränsningar som är förknippade med dem. Man måste kunna svara mot de hot som de medför.

Försvarsförvaltningen upprätthåller och utvecklar sitt eget kunnande, det nationella kunnandet samt innovationsförmågan och förmågan att förutse. Förvaltningen säkerställer även stödet för upprätthållande och utvecklande av de militära förmågorna och förutsättningarna för internationellt forskningssamarbete. Försvarsförvaltningen koncentrerar sin egen forskning och utveckling både nationellt och i det internationella

forskningsarbetet till de kompetensområden som är kritiska för försvarsförvaltningen eller som man inte kan inhämta på något annat håll.

Den omfattande kunskapsgrund som försvaret behöver kan dock inte upprätthållas och utvecklas enkom med Försvarsmaktens interna forskning och utveckling eller med sporadisk projektfinansiering. Vid inriktande av den nationella forsknings- och innovationspolitiken och dess resurser bör även försvarets och den nationella säkerhetens intressen beaktas systematiskt. Säkrandet och utvecklandet av det kritiska kunnandet och den inhemska försörjningsberedskapen förutsätter ett långsiktigt samarbete med universitet, forskningsanstalter, teknologiföretag och försvarsindustrin. Utvecklingskostnaderna och de växande kraven sätter press på resursfördelningen inom forskning och utveckling såväl nationellt som inom försvarsförvaltningen.

4.5.3 Militär försörjningsberedskap och partnerskap

Med militär försörjningsberedskap tryggas funktionsförmågan hos Försvarsmaktens kritiska system i alla förhållanden. Den krigstida försvarsförmågan grundar sig till stora delar på resurser som fås på annat håll i samhället. Tryggandet av den militära försörjningsberedskapen förutsätter att den militära beredskapen och beredskapen för störningssituationer och undantagsförhållanden i det civila samhället samordnas samt att samarbetet med Försörjningsberedskapscentralen och de andra försörjningsberedskapsaktörerna intensifieras. Den militära försörjningsberedskapens behov och målsättningar bedöms då statsrådets beslut om målsättningarna för försörjningsberedskapen revideras. Finland är beroende av anskaffningen av och tillgången till försvarsmateriel från utlandet.

Med tanke på det militära försvaret bör man ha tillgång till och kunna använda den kritiska produktionen, teknologin och kunnandet i alla säkerhetslägen. Tillgången till teknologi samt förmågan att producera och integrera ny teknologi och tekniska lösningar kostnadseffektivt som en del av försvarssystemet förutsätter ett nationellt industriellt och teknologiskt kunnande och ändamålsenlig produktionsförmåga. Speciellt viktigt är det att säkerställa ett störningsfritt underhåll av kritiska tekniska system och produktionen av kritisk konsumtionsmateriel som används inom försvaret.

En fungerande och internationellt konkurrenskraftig inhemsk försvarsindustri, dess internationella nätverksbildning och exportverksamhet gör det möjligt att upprätthålla den militära försörjningsberedskapen och främjar försvarets funktionsförmåga. Den inhemska försvarsindustrins exportförutsättningar och strävanden att bli internationell stöds. Exporten av inhemsk försvarsmateriel med beaktande av internationella förpliktelser stöder för sin del den militära försörjningsberedskapen. Ansvarsfull exportövervakning grundar sig på noggrant övervägande från fall till fall.

Partnerna med sina underleverantörskedjor har en betydande och etablerad ställning i försvarssystemet. Deras betydelse är central för att trygga den militära försörjningsberedskapen bland annat med avseende på underhåll och upprätthållande av Försvarsmaktens utrustning och materiel samt bespisningen.

Med partnerskap avses ett långsiktigt samarbete som bygger på ett avtal mellan Försvarsmakten och en tjänsteproducent inom den privata sektorn, där tjänsteproducenten vid behov är beredd och förbinder sig att producera tjänsterna även under undantagsförhållanden. Strategiskt partnerskap är den djupaste formen av samarbete mellan Försvarsmakten och en tjänsteproducent inom den privata sektorn. Kännetecknande för strategiskt partnerskap är ömsesidigt förtroende, öppenhet och gemensamma utvecklingsmål samt att parterna förbereder sig, utvecklar förfaringssätten och övar den verksamhet som behövs under undantagsförhållanden redan under normala förhållanden.

De tjänster som produceras av försvarets strategiska partner har kritisk betydelse för Försvarsmaktens kärnverksamhet och tjänsterna är förenade med betydande statliga säkerhetsintressen. Tjänsterna omfattar alltid beredskapskrav som är nödvändiga för verksamheten under undantagsförhållanden. Den strategiska partnern förbinder sig att producera tjänsterna under undantagsförhållanden och är beredd att beakta detta redan i sin verksamhet under normala förhållanden.

Speciell uppmärksamhet fästs vid partnernas beredskap och säkerställandet av deras funktion i alla säkerhetslägen inklusive personalens tillgänglighet. Förändringarna i verksamhetsmiljön förutsätter såväl av Försvarsmakten som av partnerna förmåga att reagera snabbt. Försvarsförvaltningens möjligheter att påverka partnernas verksamhet säkerställs genom avtalsstyrning, som kompletteras av statens ägarstyrning. Partnernas kostnadseffektivitet följs upp.

4.5.4 Infrastruktur

Statens fastighetsegendom som har använts i Försvarsmaktens verksamhet har sedan början av år 2021 koncentrerats till affärsverket Försvarsfastigheter. Försvarsfastigheter stöder Försvarsmaktens beredskap och säkerhet genom det skydd och den användbarhet som anläggningarna erbjuder samt dämpar kostnadsstegringen. Detta förverkligas genom att främja effektiva lokalitetslösningar, optimera fastigheternas livslängdskostnader, ombesörja att byggnaderna är hälsosäkra och genom att avstå från gamla fastigheter. Problemen med inomhusluften på kasernerna åtgärdas med grundliga renoveringar.

Den infrastruktur och de övningsområden som Försvarsmaktens uppgifter förutsätter upprätthålls i samarbete med lokala aktörer på den nivå som normala förhållanden och

undantagsförhållanden kräver. I Försvarsmaktens lokalitetsstrategi utvärderas de mest centrala interna och externa förändringsfaktorerna inom lokalitetsförvaltningen samt utvecklingsbehoven.

Försvarsmaktens verksamhet är under både normala förhållanden och undantagsförhållanden beroende av samhällets infrastruktur. Till exempel Finlands flygplatsnätverk och flygtrafikapparatur bör möjliggöra genomförande av Försvarsmaktens lagstadgade uppgifter och övning som hänför sig till dem i alla beredskapslägen. Under redogörelseperioden inleds en utredning om utvecklande av de strukturer som försvaret och den militära försörjningsberedskapen behöver. Försvarsförvaltningen anser det viktigt att identifiera fysisk infrastruktur som är kritisk även för det övriga samhället samt utveckla dess skydds- och kontrollförfaranden.

Befolkningsskyddets situation, skyddsrumbeståndet och skyddsrumplatsernas skick och allokering utreds och nödvändiga utvecklingsåtgärder vidtas under ledning av Inrikesministeriet.

4.5.5 Hållbar utveckling och miljö

Genomförandet av FN:s verksamhetsprogram för hållbar utveckling, Agenda 2030 fortsätter i Finland och inom försvarsförvaltningen. En effektiv hantering av miljöriskerna och förebyggande av olägenheter tas i beaktande i all nationell och internationell verksamhet inom Försvarsmakten. Försvarsmakten fortsätter att utveckla miljöansvaret enligt miljöstrategin och planen för dess genomförande. Försvarsmakten följer med och rapporterar de utsläpp som dess verksamhet föranleder.

Försvarsförvaltningen stöder förverkligandet av statsrådets koldioxidneutralitetsmålsättning utan att ge avkall på försvarsförmågan. Försvarsmakten utvecklar sin förmåga att utnyttja bränslen och energikällor som används i samhället. Vid förändringen av energisystemet främjas på samma gång en förbättring av garnisonernas energisjälvförsörjning, försörjningsberedskap och resiliens. Vid val av bränsle beaktas försörjningsberedskapen, energieffektiviteten och målen för utsläppsminskning.

Försvarets verksamhetsförutsättningar och genomförandet av Försvarsmaktens lagstadgade uppgifter bör tas i beaktande vid byggandet av vindkraft. Verkningarna av placeringen av vindkraftverk berör territorialövervakningsuppgifterna, Försvarsmaktens signal- och ledningsförbindelser och möjligheterna att använda övningsområden. Försvarsförvaltningen förhåller sig positiv till uppförande av vindkraftverk på områden där det inte är till förfång för försvarets verksamhetsförutsättningar.

Verkningarna av klimatförändringen på säkerheten och försvaret har tagits upp även inom det internationella försvarssamarbetet. Försvarsförvaltningen deltar aktivt i det miljösamarbete som sker i Nordefco, Europeiska unionen, Nato och FN och fortsätter det bilaterala miljösamarbetet med Förenta staterna och andra länder. Försvarsförvaltningen deltar i miljösamarbetet inom försvarssektorn som gäller det arktiska området och Östersjöområdet.

Försvarsförvaltningen följer med verkningarna av klimatförändringen på verksamhets- och säkerhetsmiljön. Behoven av anpassning, inklusive verkningarna av de väderfenomen som beror på klimatförändringen, beaktas i planeringen av verksamheten.

4.5.6 Lagstiftning

Under den föregående valperioden reviderades delar av den centrala lagstiftning som berör Försvarsmakten. I det här sammanhanget utvecklades Försvarsmaktens förmåga att höja sin beredskap flexibelt avsevärt och lagstiftningen som berör militärunderrättelse reviderades. De mest betydande reformerna förutsätter fortfarande uppföljning och utveckling för att säkerställa att de motsvarar sitt ändamål i praktiken och att bestämmelserna i reformerna tillämpas på rätt sätt.

Statsrådet har identifierat ett behov att se över beredskapslagen (1552/2011). För Försvarsmaktens del är det viktigt att de lagstadgade uppgifterna kan utföras i alla förhållanden med stöd av uppdaterad lagstiftning.

Användningen av värnpliktiga för krävande militära uppgifter och handräckningsuppgifter i olika säkerhetssituationer bör förbättras genom att utveckla verksamhetssätt och granska behovet att ändra lagstiftningen. Under Inrikesministeriets ledning har man berett ett förslag till ny lag om Försvarsmaktens handräckning till polisen (RP106/2021). Den nya lagen skulle precisera polisens möjligheter att begära handräckning av Försvarsmakten.

Territorialövervakningslagen (755/2000) och det regelverk som hänför sig till den bör ses över för att svara mot Finlands behov inom internationellt samarbete och övningsverksamhet.

Inom statsförvaltningen har man identifierat ett behov att se över behoven att utveckla den lagstiftning som hänför sig till cyberverksamhetsmiljön och vidareutveckla och förtydliga även det myndighetssamarbete som hänför sig till den nationella säkerheten och försvaret inom cyberförsvar.

I lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten (255/2014) föreskrivs både om Försvarsmaktens förundersökningsuppgift och om förebyggande och avslöjande av brott. I synnerhet granskas de bestämmelser i lagen som gäller användningen av maktmedel och befogenheter, eftersom man har märkt att det finns behov av ändringar i båda helheterna.

Även regleringen av försvarsförvaltningens tekniska säkerhet revideras bland annat i fråga om militära explosiva varor, elsäkerhet och transport av farliga ämnen. I regleringen beaktas även transport av farliga ämnen i internationella övningar.

4.6 Personal och ekonomiska resurser

4.6.1 Personal

I försvarsmaktsreformen som genomfördes åren 2012–2015 dimensionerades antalet anställda vid Försvarsmakten att svara mot de dåvarande strama ekonomiska kraven. Dessutom gjordes den i en säkerhetsmiljö där hotnivån var lägre än i dag. Antalet anställda vid Försvarsmakten minskades med ungefär 2 300 arbetstagare till 12 000 arbetstagare.

Under de senaste åren har nya åligganden ställts på Försvarsmakten, vilka har förutsatt en ökning av antalet anställda vid Försvarsmakten. Säkerhetsmiljön förutsätter upprätthållande av en tillräcklig beredskap samt beredskap att reagera på störningssituationer. De personalresurser som resultatmålsättningarna förutsätter allokeras till utbildningen av värnpliktiga. Det internationella samarbetet har ökat och den internationella övningsverksamheten har blivit mera mångsidig och krävande. Dessutom är personalens deltagande i internationella militära krishanteringsuppgifter viktigt för att främja det internationella kunnandet.

Personalens ork i arbetet och funktionsförmåga stöds genom högklassigt ledarskap i fråga om arbetstid och arbetsförmåga, genom att använda och utveckla flexibla arbetsmetoder och arbetstidsformer, analysera resultatet av personalenkäter och reagera på framkomna utvecklingsområden. Dessutom granskas möjligheterna att utveckla tjänste- och arbetsvillkoren för Försvarsmaktens personal inom ramen för finansieringsresurserna. Antalet anställda har en kritisk inverkan på orken i arbetet.

De militära förmågekraven har blivit hårdare, vilket förutsätter en ökning av antalet anställda. Vid sidan av utvecklandet av Försvarsmaktens gemensamma och Arméns, Marins och Flygvapnets förmågor behövs tilläggsresurser för utvecklande av kunnande som hänför sig till nya teknologier, cyber-, rymd- och informationsförmågor samt för genomförande av militärunderrättelselagstiftningen.

Inom försvarsförvaltningen har man redan länge identifierat ett behov av att öka antalet anställda vid Försvarsmakten med ungefär 600 årsverken. Av dessa förverkligas ungefär 100 under den pågående valperioden. Målsättningen är att öka antalet anställda med 500 årsverken gradvis till slutet av 2020-talet så, att det motsvarar det behov som åliggandena förutsätter. För att målsättningen som gäller beväringutbildare, 2,5 utbildare/pluton, ska kunna uppnås, måste antalet avtalsbundna soldater tryggas till en nivå av 350 årsverken.

Utvärderingen av verkningarna av förändringarna i militärpensionssystemet och institutofficerarnas avgång samt utvecklingen av personalsystemet fortsätter.

4.6.2 Ekonomiska resurser

Upprätthållandet av och utvecklingsförutsättningarna för en försvarsförmåga som motsvarar utvecklingen i verksamhetsmiljön säkerställs. De resurser som allokeras för detta ändamål ingår i finansieringsramen som överskrider valperioden. De detaljerade finansieringsbesluten fattas som en del av uppgörandet av planerna för den offentliga ekonomin samt budgetpropositionerna.

Finlands försvarsbudget år 2021 uppgår till sammanlagt 4,6 miljarder euro, vilket är ungefär 1,8 procent av bruttonationalprodukten. Till försvarsutgifterna kan enligt internationell praxis även räknas militära pensioner, en del av Gränsbevakningsväsendets utgifter och Utrikesministeriets andel av utgifterna för militär krishantering. Räknat på detta sätt är andelen av bruttonationalprodukten cirka 2,1 procent. De strategiska förmågeprojekternas andel av 2021 års försvarsbudget är 1,5 miljarder euro. Finansieringsprofilen för anskaffningen av multirollflygplan har avsevärd inverkan på årsvariationerna i försvarsbudgeten under redogörelseperioden. Försvarsbudgeten är under tiden för anskaffningen av de strategiska förmågeprojekten på en högre nivå, varefter den bedöms återgå till sin tidigare nivå.

Anslagen för Försvarsmaktens driftsutgifter (exklusive lönekostnader), försvarsmaterielanskaffningar samt materiel- och förvaltningsutgifter för den militära krishanteringen genomgår enligt etablerad praxis justeringar av kostnadsnivån under redogörelseperioden.

Upprätthållandet och utvecklandet av Försvarsmaktens förmågor är beroende av om det som skrivits in om resurser i 2017 års försvarsredogörelse konkretiseras i den offentliga ekonomins planer till fullt belopp. Försvarsmaktens förmågor har upprätthållits och utvecklats utifrån de inskrivna resurserna: en partiell återställning av nivån på materielinvesteringar, tilläggsfinansiering av förbättringen av beredskapen och separat finansiering av strategiska förmågeprojekt har gjort det möjligt att upprätthålla försvarsförmågan på den

nivå som uppgifterna förutsätter. Omfördelning av utgifterna och nedskärningar utgör en växande utmaning och försvagar upprätthållandet och utvecklingen av försvarsförmågan på lång sikt.

Med projektet Flottilj 2020 ersätts den fartygsmateriel som tas ur bruk inom Marinen, och med HX-projektet ersätts de förmågor som avvecklas inom Flygvapnet. Riksdagen har godkänt den tilläggsfinansiering som riktas till båda strategiska förmågeprojekten i sin helhet. Index- och valutakursutgifterna som föränleds av anskaffningsavtalen täcks separat i de årliga budgetarna. Nödvändiga korrigeringar av köpkraften görs årligen i den obundna finansieringen av anskaffningen av multirollflygplanen.

En gradvis ökning av de anställda förutsätter en ökning av resurserna. En ökning av antalet anställda med 500 årsverken förutsätter en årlig bestående nivåhöjning på ungefär 38 miljoner euro i målbilden fram till slutet av 2020-talet. Tryggandet av antalet avtalsbundna soldater till en nivå av 350 årsverken innebär en årlig ökning på 80 årsverken.

Värnpliktskommittén fastställer senare målsättningarna för sina utvecklingsobjekt. Kostnadseffekter kan uppstå på grund av uppställande av målsättningar och eventuella åtgärdsprogram, vilka riktas till exempel till uppbyggd och det frivilliga försvaret. Nivån på dagspenningen som betalas till värnpliktiga som gör beväringstjänst samt kvinnor som gör frivillig militärtjänst höjs och andra ekonomiska förmåner under tjänstgöringstiden utvecklas under redogörelseperioden.

Den nya lagen om militärunderrättelse möjliggör metoder för inhämtande av information, varigenom mängden underrättelseinformation som behandlas ökar. Samtidigt utvecklas informationssystem för att minska det manuella arbetet, vilket för sin del kräver tilläggsresurser för att trygga både den militära och den civila underrättelseverksamheten. Den kommande verksamheten fastställs även i underrättelseredogörelsen, som regeringen avger till riksdagen före slutet av år 2021.

Utvecklandet av det kritiska kunnandet, digitaliseringen och tryggandet av den militära försörjningsberedskapen förutsätter en tillräcklig satsning på försvarets forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet.

5 SAMMANDRAG

1. Verksamhetsmiljön för Finlands försvar fortsätter att vara spänningsladdad och svårförutsägbar. Förutom mark-, sjö- och luftdomäner betonas cyber- och informationsmiljöerna samt rymden. De arktiska närområdenas betydelse ökar.
2. Bredspektrig påverkan utmanar samhällets resiliens, försvarsberedskapen och upprätthållandet av försvarsförmågan. Det här förutsätter en uppdatering av handlingsmodellen för den övergripande säkerheten och utveckling av försvaret.
3. Det nära internationella försvarssamarbetet stärker Finlands försvarsförmåga. Genom försvarssamarbetet utvecklas Finlands samverkansförmåga med de mest centrala parterna för alla säkerhetssituationer som påverkar Finland. Finland bör ha en förmåga att agera tillsammans med sina viktigaste partner, då särskilt beslut om det fattas, även i krissituationer.
4. Försvarsberedskapen upprätthålls. Försvarssystemet utvecklas att bättre svara mot skedda förändringar och förändringar som sker i verksamhetsmiljön, krigföringen och hot. Lokalförsvaret ses över. Myndighetssamarbetets betydelse och reservisternas roll ökar. En fungerande och modern värnplikt som utvecklas är grunden för Finlands försvar.
5. Finlands försvar utvecklas långsiktigt och planmässigt som en helhet. Verkställigheten av Flottilj 2020- och HX-projekten fortsätter. Samtidigt säkerställer man underhållet av markförsvarets och försvarssystemets andra delar.
6. Riktlinjerna i den här redogörelsen och deras genomförande sträcker sig ända fram till slutet av det här årtiondet.

BILAGOR (4 st.)

- Bilaga 1: Resursnivån för 2017 års försvarsredogörelse
- Bilaga 2: Permanent strukturellt samarbete och Europeiska försvarsfonden
- Bilaga 3: Ländergrupper
- Bilaga 4: Begrepp, definitioner och förklaringar

Bilaga 1: Resursnivån för 2017 års försvarsredogörelse

Resursnivån för 2017 års försvarsredogörelse består av tre helheter:

- De årliga tilläggsresurserna för att förbättra beredskapen som förändringarna i säkerhetsmiljön förutsätter uppskattades till 55 miljoner euro från och med år 2018. Utgående från detta har Försvarsmaktens anslag för driftsutgifterna ökats med 50 miljoner euro från och med år 2018.
- Det årliga behovet av tilläggsresurser som förutsätts för att bevara Försvarsmaktens materielinvesteringsnivå uppskattades enligt den parlamentariska utredningsgruppens rekommendationer till 150 miljoner euro i tillägg till indexförhöjningar från och med år 2021. Ovan nämnda tillägg har på överenskommet sätt tagits i beaktande i de beviljade anslagen för försvarsmaterielanskaffningar.
- Förberedelserna för Marinens och Flygvapnets strategiska förmågeprojekt (Flottilj 2020 och HX) fortsätter och förmågorna som tas ur bruk ersätts. Projekten genomförs med budgetfinansiering åren 2019–2031. Riksdagen fattade de mest centrala besluten om finansieringen av projektet Flottilj 2020 i 2018 års budget och om finansieringen av multirollflygplansprojektet i 2021 års budget.

Följande faktorer har förändrat resursnivån jämfört med statsrådets försvarsredogörelse 2017:

- De omkostnadsbesparingar som bygger på regeringsprogrammet 2015 minskar ramarerna med 27 miljoner euro jämfört med budgetnivån 2017.
- En gradvis ökande inbesparingsskyldighet på 0,3 % har från och med år 2020 gällt Försvarsmaktens driftsutgifter angående digitalisering av verksamheten och förbättring av produktiviteten (s.k. produktivetsinbesparing med anledning av JTS-miljarden; JTS = plan för den offentliga ekonomin). Regeringen fattade våren 2020 ett beslut enligt vilket inbesparingen inte längre fortsätter från och med år 2023, vilket betyder att den bestående minskningen på årsbasis är ungefär 19 miljoner euro.
- Utgående från 2019 års regeringsprogram ökas Försvarsmaktens anslag successivt med 10 miljoner euro fram till år 2023. Ökningen används för att öka antalet personer och uppgifter samt antalet repetitionsövningar och för frivillig försvarsutbildning. Dessutom har man beslutat om flera mindre anslagstillägg av engångsnatur.
- I samband med planen för de offentliga finanserna för åren 2022–2025 gjordes en ramnedskärning på 35 miljoner euro för förvaltningsområdet vid Försvarsministeriet från och med år 2023. Dessutom inriktades en reseinbesparing på två miljoner euro till förvaltningsgrenen från och med år 2023.

Bilaga 2

PERMANENT STRUKTURERAT SAMARBETE

EU-rådet fattade beslut om att inleda ett permanent strukturerat samarbete (Pesco) i december 2017. I samarbetet deltar alla EU:s medlemsländer med undantag av Danmark och Malta.

Pesco syftar till att främja uppnåendet av EU:s målsättningar, stödja medlemsländerna i utvecklandet av militär förmåga och fördjupa försvarssamarbetet. Pesco verkar på två nivåer:

1. De deltagande länderna har ingått åtaganden som är juridiskt förpliktande för varandra och som utvärderas regelbundet.
  - När det gäller **investeringar i försvarsmaterielbranschen**, förpliktigar sig deltagarländerna bland annat till att öka försvarsutgifterna samt till investeringar, forskning och utveckling.
  - I fråga om **en harmonisering av försvarssystemen** ligger tyngdpunkten på bland annat ett aktivt deltagande i försvarets årliga utvärdering (*Coordinated Annual Review on Defence, CARD*), och samarbete som utförs under försvarsfonden.
  - Utfästelserna som strävar efter **truppernas tillgänglighet** gäller bland annat deltagande i GSFP-operationer och EU-stridsgrupper samt en utvidgning av en gemensam finansiering av operationer.
  - I fråga om **åtgärdande av brist på militära förmågor** förbinder sig Pesco-länderna att i sina anskaffningar i första hand utreda europeiska gemensamma arrangemang och delta i åtminstone ett Pesco-projekt.
  - För de **europeiska materielprojektens** del betonas Europeiska försvarsbyråns (*European Defence Agency, EDA*) roll i förmågesamarbetet och dess stöd för att stärka den europeiska försvarsindustrins grund.
2. Åtagandena verkställs genom samarbetsprojekt, som länderna deltar i från sina egna utgångspunkter. Det finns sammanlagt 46 projekt, av vilka Finland har anslutit sig som ordinarie medlem till fyra och som observatör till åtta (2021).

Pesco är indelat i strategiska etapper, av vilka de första är åren 2018–2020 och 2021–2025. I början av etapperna preciserar man målsättningarna för uppfyllande av åtagandena. De deltagande medlemsländerna uppgör årligen nationella insatsplaner, i vilka man rapporterar om verkställandet av åtagandena under det gångna året och presenterar planerna för kommande år.

EUROPEISKA FÖRSVARSFONDEN (EDF)

Europeiska kommissionen föreslog sommaren 2018 att Europeiska försvarsfonden (*European Defence Fund, EDF*) skulle bli en del av Europeiska unionens mångåriga finansieringsram 2021–2027. Det är fråga om ett nytt finansieringsinstrument, genom vilket man stöder investeringar i gemensam forskning och utveckling av försvarsmateriel och försvarsteknologi.

Projektet som stöds genom fonden täcker hela forsknings- och utvecklingscykeln för försvarsmateriel. Målsättningen är att öka den europeiska försvarsindustrins och forskningsaktörernas konkurrenskraft, effektivitet och innovationsförmåga och därmed främja EU:s strategiska autonomi. Dessutom syftar fonden till att sporra utnyttjande av synergier och minska överlappningar inom försvarsindustrin samt stärka EU:s gemensamma och öppna inre marknader.

Försvarsfonden inledde sin verksamhet år 2021, och den genomförs enligt årliga arbetsprogram. Fondens budget för de sju åren är 7,953 miljarder euro (enligt gängse pris).

Projekt beviljas finansiering huvudsakligen genom konkurrenspräglade ansökningar. Förmånstagare är i princip industri- och forskningskonsortier, och den beviljade EU-finansieringens nivå beror på projektets natur. Försvarsforskning kan finansieras till dess fulla belopp, men i fråga om utvecklingsprojekt förutsätts tilläggsfinansiering av medlemsländer eller industrin.

Projekt som stöds genom fonden bör genomföras i samarbete med minst tre företag eller forskningsinstitut som befinner sig i tre olika länder. Man försöker främja i synnerhet små och medelstora företags samt små storföretags (midcap) deltagande i utvecklingsprojekt bland annat genom olika bonusarrangemang. Förslag till projekt som finansieras bedöms enligt kriterier som fastställts i förordningarna. I bedömningen betonas bland annat insatsernas kvalitet och effektivitet, disruptiv potential, innovativitet och teknologisk utveckling, den europeiska försvarsindustrins konkurrenskraft, EU:s säkerhets- och försvarsintressen samt ökningen av gränsöverskridande samarbete.

Bilaga 3

LÄNDERGRUPPER

Joint Expeditionary Force (JEF)

JEF, som leds av Storbritannien, är en multilateral ram inom försvarssamarbete som utgörs av tio länder – Danmark, Estland, Finland, Island, Lettland, Litauen, Nederländerna, Norge, Storbritannien och Sverige – som Finland anslöt sig till sommaren 2017, samtidigt med Sverige.

Målsättningen för JEF-samarbetet är att utveckla deltagarländernas militära beredskaper, förebygga olika slags kriser och vid behov verka tillsammans i krissituationer. Att öva tillsammans och en ömsesidig koordinering av den militära övningsverksamheten är en viktig del av JEF:s verksamhet. De gemensamma övningarna koncentrerar sig till Nordeuropa.

JEF:s samarbetsram lämpar sig för användning i många slags operationer. JEF-ländergruppen verkar nödvändigtvis inte självständigt, utan samarbetsramen kan användas för att stödja till exempel FN:s, Natos eller EU:s operationer. För varje uppgift och situation skapas en skräddarsydd trupp, och varje land beslutar om sitt eventuella deltagande självt och enligt sin egen nationella lagstiftning.

Europeiska interventionsinitiativet (European Intervention Initiative, EII)

Europeiska interventionsinitiativet grundades på initiativ av Frankrike i juni 2018 och Finland anslöt sig till det i november 2018. I initiativet deltar 13 länder: Belgien, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Italien, Nederländerna, Norge, Portugal, Spanien, Storbritannien, Sverige och Tyskland.

EII har som målsättning att utveckla Europas strategiska kultur och försvarsförvaltningarnas relationer, stöda skapandet av en gemensam lägesbild, skapa förutsättningar för förutsägbarhet och utbyte av information samt utveckla den europeiska beredskapen på en strategisk-politisk nivå att svara mot de kriser och säkerhetsutmaningar som berör den.

Genom att skapa en gemensam strategisk verksamhetskultur strävar man efter att stöda de europeiska ländernas förmåga att inleda och verkställa militära missioner och operationer inom ramen för EU, Nato, FN eller länderkoalitioner som bildas beroende på situationen.

Ramstatsgruppen (Framework Nations Concept, FNC)

I ramstatsgruppen som leds av Tyskland deltar 21 länder. Finland, Österrike och Schweiz anslöt sig till den 2017. Sverige gick för sin del med i den 2018. I gruppen finns många för Finland viktiga samarbetspartner från Östersjöområdet och Nordeuropa, såsom Tyskland, Polen, Nederländerna, de baltiska länderna, Sverige, Danmark och Norge.

FNC-ramstatssamarbetet utvecklar Försvarsmaktens internationella samverkansförmåga och stöder utvecklande och upprätthållande av förmågorna i det nationella försvaret. Deltagandet i gruppens verksamhet stöder samtidigt EU:s försvarssamarbete, Finlands partnerskapssamarbete med Nato samt det bilaterala försvarssamarbetet med Tyskland.

Inom ramen för ramstatsgruppen finns funktioner för att fylla européernas brist på militära förmågor, som Finland har deltagit i utgående från Försvarsmaktens behov. Finland har inte anmält trupper till FNC:s omfattande truppheters strukturer.

Bilaga 4: Begrepp, definitioner och förklaringar

CBRNE

Med CBRNE-hot avses risksituationer som beror på kemiska ämnen (C), biologiska sjukdomsalstrare (B), radioaktiva ämnen (R) och kärnvapen (N) samt explosiva varor (E) samt missbruk av kunnande om dessa (inklusive användning av vapen).

Cyberverksamhetsmiljö och -säkerhet

Cyberverksamhetsmiljön består av ett eller flera informationssystem som är avsedda för hantering av data eller information som är i elektronisk form. Cybersäkerhet är ett tillstånd, där de hot och risker som cyberverksamhetsmiljön medför för samhällets vitala funktioner eller andra funktioner som är beroende av cyberverksamhetsmiljön, är under kontroll.

Försvarsförmåga

Med försvarsförmåga avses i den här redogörelsen Finlands försvarssystemets förmåga att försvara och Försvarsmaktens förmåga att uppfylla sina lagstadgade uppgifter som en del av försvarssystemet.

Försvarssamarbete

Med försvarssamarbete avses internationellt, bi- och multilateralt försvarspolitiskt och militärt samarbete som bedrivs under Försvarsministeriets styrning för att stödja och stärka Finlands försvarsförmåga samt förbättra samverkansförmågan. Internationell övningsverksamhet samt internationellt materielsamarbete är en del av försvarssamarbetet.

Försvarssystem

Försvarssystemet utgör en systemsynvinkel på försvaret. I den här redogörelsen beskriver försvarssystem Finlands försvar som ett helhetssystem som består av delsystem och Försvarsmakten som en del av det.

Försvarssystemet är en helhet som består av det militära försvaret och de övriga aktörerna i totalförsvaret. Försvarssystemet producerar den andel som försvarsförmågan utgör av den övergripande säkerheten i samhället.

Försvarssystemet producerar militär försvarsförmåga genom den verksamhet som Försvarsmaktens ledningsinstanser, trupper och system producerar. Till försvarsförmågan som helhet hör övrig verksamhet inom ramen för totalförsvaret som leds av statsledningen, och i denna verksamhet betonas strategisk kommunikation, samhällets resiliens och

försörjningsberedskap, myndighetssamarbete, internationellt försvarssamarbete och frivilligt försvar.

Försvarssystemet kan delas in i delsystem, som innehåller den personal och materiel och det kunnande som behövs för att genomföra det militära försvarets uppgifter samt totalförsvarets övriga verksamhet och resurser. Militära delsystem är bland annat underlättelse-, spanings- och övervaknings-, lednings-, strids-, logistik-, truppproduktions- och verksamhetsstyrningssystem.

Försvarsmakten svarar för utvecklingen av de militära delarna av försvarssystemet och deltar som sakkunnig i utvecklingen av de övriga delarna av och funktionerna i försvarssystemet. De militära delsystemen utvecklas utgående från förmågan att svara mot uppgifter och upplevda hot. Gränsbevakningsväsendets militära förmågor utvecklas som en del av försvarssystemet.

Geodata

Geodata är information om ett objekt, vars läge är känt och den hänvisar alltid till en viss plats eller ett visst område. Geodata kan också beskriva vilken verksamhet eller vilket fenomen som helst, som har ett läge. Geodata är en informationshelhet som består av lägesinformation och egenskapsinformation som beskriver objektets eller fenomenets egenskaper.

Hybridpåverkan

För hybridpåverkan finns inte någon internationellt godkänd gemensam definition. Flera termer som påminner om varandra och som till sin betydelse delvis överlappar varandra används också (hybridhot, hybridpåverkan, hybridoperationer, hybridkrigföring). Användningen av terminologin i den västliga säkerhetsdebatten är huvudsakligen lätt förståelig, men det finns skillnader i betoningar och metodarsenalens omfattning. Även om metodarsenalen i allmänhet förstås som omfattande, betonas i beskrivningarna ofta till exempel cyber- och informationsverksamhetsmiljöerna. I försvarsredogörelsen behandlas ämnet utgående från hotbilder som används inom militär planering och beredskap som bredspektrig påverkan.

Statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse (2020) beskriver hybridpåverkan på följande sätt:

Inom hybridpåverkan strävar en stat eller någon annan extern aktör efter att samtidigt eller kontinuerligt, systematiskt och med olika metoder påverka objektets sårbarheter för att uppnå de egna målen. Det handlar om en bred palett av metoder som bland annat omfattar politiska, diplomatiska, ekonomiska och militära medel samt informations- och

cyberpåverkan. Denna form av påverkan är skadlig och man försöker utöva den så att den kan bestridas.

Lokala trupper

Lokala trupper är krigstida trupper som används för lokala skydds-, strids- och stödupp-
gifter, genom vilka skapas en riksomfattande täckning genom att områden övervakas,
trupper upprättas, objekt skyddas och försvaras samt övriga myndigheter stöds. I lokalför-
svarsreformen förbättras de lokala truppers beredskap och förmågor samt ökas deras
närvaro i hela landet i betydande utsträckning.

Militär förmåga

Militär förmåga utgörs av planer som möjliggör systemets och/eller truppens verksamhet
och av användnings- och verksamhetsprinciper som har inövats för olika uppgifter, av till-
räcklig och kunnig personal, materiel som behövs för uppgiften, infrastruktur som behövs
för verksamheten och av Försvarsmaktens egen möjlighet till stöd eller de möjligheter till
stöd som samhället erbjuder.

Operativa trupper

Krigstida trupper som är avsedda att användas inom hela rikets territorium och som utbildas
och utrustas så att de lämpar sig för mångsidiga och krävande stridsuppdrag i olika
förhållanden. Operativa trupper används beroende på situationen för att skapa en tyngd-
punkt för försvaret samt för de mest krävande stridshandlingarna.

Resiliens

Individernas och samhällenas förmåga att upprätthålla funktionsförmågan i föränderliga
förhållanden samt beredskap att möta störningar och kriser och återhämta sig från dem.
Termen resiliens används delvis i samma betydelse som termen kristållighet.

Territoriella trupper

Krigstida trupper som är avsedda för en territoriell strid och som har utbildats och utrus-
tats för stridsuppdrag enligt förhållandena i de områden där de används. I den här redogörelsen slopas begreppet territoriella trupper. Huvuddelen av de territoriella trupperna omvandlas till lokala trupper och några delar till operativa trupper.

Totalförsvar

Till totalförsvaret hör alla de nationella och internationella militära och civila åtgärder,
med vilka man tryggar det militära försvarets verksamhetsförutsättningar under
undantagsförhållanden.

Värdlandsstöd

Med värdlandsstöd (Host Nation Support) avses sådana åtgärder som värdlandet skilt, om man så kommer överens, genomför för att stödja verksamhetsförutsättningarna för en annan stats trupper under normala förhållanden, undantagsförhållanden samt vid kris eller konflikt.

Övergripande säkerhet

Tryggande av för samhället vitala funktioner genom ett samarbete mellan myndigheter, näringslivet, organisationer och medborgare. För samhället vitala funktioner är: ledning; internationell verksamhet och EU-verksamhet; försvarsförmåga; inre säkerhet; ekonomi, infrastruktur, försörjningsberedskap; befolkningens funktionsförmåga och tjänster; mental resiliens. Innehållet i och genomförandet av den övergripande säkerheten beskrivs i Säkerhetsstrategi för samhället. Den nya strategin fastställs hösten 2022.